

Lärobok i den fysiska och politiska äldre och nyare Geographien, af W. Fr. Palmblad. I tvenne Curser. Upsala, Palmblad et C; 1825. 70, 96 och 118 sid. 12. Beräknad för elementar Lärwerkens tjänst, är denna Lärobok indelad i tvenne curser. Den förra, utgörande 70 sidor och författad af Lectorn, Prosten Chr. Stenhammar, är beständ till läsning i Trivia-Skolornas första clas, samt innehåller, efter en halft astronomisk halft geognomisk inledning om Jordkroppen eller Globen, intet annat än hvad som pågår räknas till den fysiska geographien. — Sednare cursen är utarbetad af Hr Palmblad; men är ännu icke fullständigt utkommen. För närvarande meddeas här endast hela Asien, och af Europa blott Grekland, Italien, Pyreneiska halvön och Frankrike. Resten är läsvadt i en ny del, som skall utkomma nästa höst. I seriffita Inledningar för hvardera verdensdelen, har Herr Palmblad angifvit dess natur-beskaffenhet, dess productivitet, hvilka djur som uppehålla sig på dess yta, af hvilka folkstammar hvardera bebos, hvilka religioner af dem bekännas, och till hvad grad civilisationen hos dem hunnit. Derestefter öfvergår han till hvarje werldens speciella länder, uppräknar deras provinser och städer, och wid hvarje tecknar icke blott dess läge och fysiska — om Rec. så får säga — physionomi, utan, så vida den är bekant, äfven dess historia, m. m. Har någon ort haft ett gammalt Latinsk eller Greckiskt namn, så angifves det jemte det nu brukliga. Äfven äro wisä orrer och städer tryckta med finare styl, för att lärjungen icke måtte på en gång, utan efter hand, fullända hela cursen. Hvad författarens geographiska princip angår, har han uttalat den i företålet: "han för sin del erkänner alldeles icke indelningen efter wattendrag och bassiner ensamt, eller efter bergshöjder, utan enligt bådadera." Men kan det möjligen gifwas någon bassin, som ej är flutningen af en bergshöjd? Den som indelar efter bassiner, tager allt detsamma såväl wattendrag som bergshöjder till indelningsgrund. — Boken är sakrik, föredragningsfattet är lätt, ofta behagligt, men har icke alltid den precision, som är så nödig i en Scholbok. Detta beror så väl af det flitiga bruket utaf metaphoriska ord och termer, som af mindre noggrann ordställning. Ett exempel för många: "Normander från norra Frankrike, hvilka dock

wid Englands eröfring, 1066, redan talade sitt nya fäderneslands språk." Hvem skulle ej här af tro, att Wilhelm Eröfraren och hans Middare talade Engelska?

Litterära Nyheter.

Under loppet af innevarande år, har, med Konungens bifall, i Danmark ett nytt lärkt Samsund blifwit stiftadt. Dess ordsförande eller så kallade Formand, är den bekante språkforskaren Professor Rast, och dess Secreterare Lieutenant Rasm. För öfrigt består detta sällskap af Heder-Ledamöter (Meremedlemmer), arbetande ledamöter (ordentlige Medlemmer), ordentliga utländska Ledamöter — bland hvilka från Sverige, Cancelli-Rådet J. H. Falenberg, Hof-Predikanten A. Afzelius, Professore C. G. Geyer och Professore A. D. Lindfors, blifwit invalda — samt brefwerlande Ledamöter. Sällskapets hufwudsakliga arbete är att, under titel af Fornmanna Sögur, utgifna Isländska Sagor, så väl på Isländska, som i Dansk och Latinsk öfversättning, och är isa delen, innehållande Olof Trygvason's Saga, redan utkommen. Desutom utgifwer sällskapet en Quartalskrift eller Journal, kallad Tidsskrift för nordisk Oldkyndighed, och ett Dagblad, Hermod. Någre unge män utgifwa Tidsskrift, et Ugeblad for Dannelwinder og Dannemænd.

I Engelska bokhandeln har den nyligen utkomna 2:dra delen af Poems by L. E. L. gjort mycket uppeende. Dessa arbeten, hvaraf 1:sta delen innehåller the Improvisatrice jemte åtskilliga smärre dikter, samt den 2:dra ett större poem under namn af the Troubadour utom några lyriska stycken, anses vara författade af ett fruntimmer, hvars namn ännu är en hemlighet. De förtjena emellertid pågeligen att blifwa bekante hos oss. Bland våra författare äga de den närmaste likhet med Franzéns lyriska sånger, och utmärka sig genom en djup känsla, en rik inbjudning och en lyttlig wersbyggnad. Deremot synes denna unga författarinna sakna anlag för den större compositionen, eller poesens objectiva art; ty hennes öfwanämnde båda större stycken, tillkännagifwa brist på planmässig anläggning samt hållning af det hela. Äfven råder mycken monotoni i karakter-teckningen.

Motto:

Å syftans vägnar, får jag äran tillkännagifwa alla, som lumpor hafwa, och i synnerhet dem, som disponera rättigheten öfver den blifwande Lumpen wid denna Hög-Respective Stadens Kaserner då ännu några lumpor ifrån dessa ställen icke blifwit lefwererade; men likwäl underrättad, att lumpor finnas och begagnas till Golsmattors väfnader; så anhålles, då detta är emot Författningarne samt stridande emot en god Lumpfamlings-inrättning; alltså den blifwande Lumpen måtte till Pappersbrukets behof wid Tumba, emot erhållande contant betalning, endast till det rätta ändamålet blifwa begagnad; hoppas således att alla i Staden Lumpinhafware wille wära af den godheten och komma till mig med sina lumpor, eller gifwa mig tillkänna hwarest Lumporne finnas, så skall jag icke allenast betala Lumpen utan äfwen på egen befohnad beförda Lumpen till mitt egande Lump-magasin här i gården, der jag är boende; helst till instundande Midssommarn; då jag ärnar för året lefwerera alla mina innehafwande lumpor. — Äfwen tillkännagifwes: att alla de oförpafade Lumpupphäpare, som härskades finnas för att göra Lumpupphandling till andra obehöriga Pappersbruk, måtte hädanefter ogillas, och i anseende till deras handels-inrättningar med lumpor, alldeles förswinna; ty det är jag, och ej någon annan, som är antagen för att betala, hopsamlas, och emottaga all den här i Staden blifwande Lumpen till Banfens Pappersbruk, som otwifvelaktigt är rätta bruket för alla Stadens lumpor. Penningar till Lumpornes betalande fattas icke. Detta har jag trodt mig skyldig wördsammeligen tillkännagifwa, till framdeles esterrättelse. Betalningen är 3 R:dr för sin, blekt linnen lump, 2 R:dr för blänning af finare och grofware, 1 R:dr för grofware samt 24 R., all R:gs, för grof, oblekt och randig lump.

Otto Grahn.

Stadens Lumpupphandlare och Kommissionär, enligt pass, och är boende i huset N:o 2 wid Adolph Fredriks Torg.

(Stockholms Dagblad för den 8 Juni 1825.)

Den wärda läsaren torde af ofwansfående motto gunstbenäget inse, att här är fråga om Lumpor. Likwäl erna wi ej fästa oss wid det slag, som privilegierade Lumpupphandlaren och Commisfondären, Herr Otto Grahn, enligt pass boende wid Adolph Fredriks torg", ärligen wid midssommarstiden affstjelper wid Tumba, och hwilka sedermera, liksom wiså utomlands sticlade lumpor, förädlades återwända; utan wid sådana, som hopsyunne af

men nistkohjertans trädar, sedan de länge blifwit begagnade och äntligen utslitna, såckats och lastats, såsom andra lumpor, bortföras till de stora Lumpinrättningarne: Boktryckerierna.

Det gifwes nemligen en art lumpor, de der af ensaldigt folk benämnas tankar, och hwilka af så kallade brochurfabrikanter, dagblads-skrifware och annat hederligt folk uppsamlas, för att efter ätskilliga undergångne förwandlingar slutligen utgå såsom gällande mynt i den lärda werlden. Ty liksom i det gemena lefweret de wanliga Lumporna utgåra statens samma säkerhet och styrka, så äro äfwen de af brochurfabrikanterna, etc. aflewererade lumpor att anse såsom fonden för den allmänna odlingens rörelsekapital.

I detta afseende hafwa wi bland Lumpfamlare att betrakta, 1:o de så kallade: Månaderasande; hwarmed wi förstå sådana, dem lusten att samla lump påfaller en gång i månaden. 2:o Beckorasande, med hwilka denna paroxysm inträffar antingen två eller tre gånger i weckan, och det på slaget 8 om mornarne. 3:o Dagraasande, hwilka älfånas på lumpor en gång om dygnet; och slutligen samt för det 4:de de så kallade rent af Besatta och bångstyriga, hwilka hwarken genom sarcasmer eller förnustiga stål, såsom indragning, watten och bröd, husaga och fästning, låta sig råtta och corrigera.

Hwad nu de Lumpfamlare widkommer, hwilka wi kalla Månaderasande, så äro de i det fallet förträffliga, att de, liksom sotare, ej oftare låta höra af sig än en gång i månaden. Men då afläsa de hela sitt under tiden samlade quantum af modecostumer, waggwisor, sångstycken, ancedoter, berättelser, statseconomiska afhandlingar och annan ohyra, som gemast af de stora Lumpinrättningarne emottagas, för att der blifwa förädlade och undsä en lärd pregel.

Med det andra och tredje slaget, som alltså för wäl kunna sammansöras, står det wärre till. Då dessa Beckoras och Dagraasande äro de egentligen privilegierade Lumpfamlarne, använda de icke blott egen utan äfwen andras lump, emedan det är tydligt, att de omöjligen skulle kunna blott af egen tillgång fylla det trängande behofwet. Emedan de samla utan urwal, så äro också deras lumpor af flera faldig beskaffenhet, till exempel Nyhetslumpor, lumpor från Collegier, öfwer- och underrätter, lumpor från okända håll, under rubrik af Insändda

artiklar, med mera. Bland alla dessa olika arter af lump, anses dock nyhetslumporna dyrbarast, emedan de utom sin lumpna egenhet jemväl äga en annan: den att vara mycket efterfrågda. Det är nämligen bekant, att näst sockerröret, ingen bland alla fånda producter innehåller så mycket sockerämne, som artiklarna lumpor. Ett åtkomma dessa, deri ligger hufvudknuten. Ofta löper man fara att på förskott bryta af sig hals och ben, blifwa ihjälfländ eller utörd; men hvad gör icke en rättfärdig lumpsamlare för att vinna sitt syfte. Dessa nyhetslumpor framsläpas och samlas ur contoirt, skåp, lakejers och kammarjungfrurs byreauer. För uppfinningen har man egentligen att tacka Argus, sedermera efterföljd af Conversationsbladet, Kometen, m. fl.

Sedan vi nu tillräckligt ordat om nyhetslumpor, återstår att tala om den öfriga lumpen, som Herrar Bedo och Dagrastande samla från Collegier, Råtter, Caserner, Revisioner, Consistorier, Tullkammrar, hållstugor, i policeskrifstun, m. m. Dermed afgår på följande sätt. Man låter en prospectus utgå af detta innehåll:

"Ni tyflans mågnat får jag såsom Dagblads-skrifwars åran tillkännagifwa alla, som lumpor hafwa, och i synnerhet dem, som disponera öfwer rättigheten af den blifwande lumpen inom werken, ware sig Registratorer, Notarier, Expeditioner och Protocoll-secreterare, m. m.; då ännu någon lump af dem icke blifwit mig lefwererad, men likwäl underättad att lumpor finnas och begagnas, ehuru icke till det rätta bruket, så anhålles, då detta är fridande mot en god lumpnings inrättning, alltså den blifwande lumpen till mitt behof, i och för min tidning emot erhållande af contant betalning, måste endast till det rätta ändamålet blifwa begagnad, hoppas således att alla i Sverige lumpnings-skrifwars, ware sig öfwannämnde Herrar, eller de i landsorterna warande, Landssecreterare, Kronofogdar, Län- och sjerdingmänn, Mönsterskrifwars, tullbetjening, professorer och deras wedertilar, wille vara af den godheten och komma till mig med sina lumpor, eller gifwa mig tillkänna, hwarest lumporne finnas, så skall jag icke allenast betala lumpen utan äfwen på egen bekostnad befördra lumpen till mitt egande lumpmagasin för att tryckas, helst till in- skundande nyår, då jag efter hand ernar lefwerera alla mina innehafwande lumpor. Äfwen tillkännas

gifwes att alla de öfriga Lumpupphandlare, som inom riket finnas för att göra lumpupphandling till andra, obehörige dagblad, måtte hädanefter begillas, och i anseende till deras handelsinrättningar af lumpor, med deras redactioner alldeles förswi- na; ty det är Jag, och ej någon annan, som det egentligen tillhör att hopsamla och emottaga all den här i landet blifwande lumpen till min tidning, som otwifwelagtigt är rätta bruket med alla möjliga lumpor. Detta har jag trott mig skyldig wördsamlingen tillkännagifwa, till esterrättelse för det kommande året.

Argus

"Sveriges, Göttes, Norriges och Wendes Lumpupphandlare och Commissionair, enligt tillståndsbref."

Slutligen komma vi till det 4:de slaget af Lumpupphandlare, de raft besatta och där husmåssiga. De lesiwa i ett fortfarande raseri. De tillverka, uppföja, samla och stjåla lumpor. Deras lumpparovsyn råcker ända från det första andedraget i lifwet till det sista. För deras skull äro boktryckerierna i full gång, natt och dag. Alla klen- och skedgda, alla blinda, och halta, alla förlamade och stympade boktryckare, factorer och sättare, hafwa att tacka dem för sin åbåkliga gång, sina sneglande ögon, sina ryggar branta såsom åttestupor.

De skrifwa Swenska historier af elswa, witterterhets-historier af hela en, och witterhets försök af platt ingen uppåga; dito Swenska statistiker, psycologier, Yehrmehosfärder, etc. etc. Allmänheten gåspar och de skrifwa; allmänheten insomnar och de skrifwa, allmänheten dörr och — de skrifwa.

På denna Tidning, hwilken jemväl nästa år kommer att fortsättas, kan, till årets slut, prenumereras med 1 Rdr 24 fl. Banco. — De som till dessamma willa insända bidrag, behagade göra det under adress till Redactionen af tidningen Kometen, eller och genom inlemmande i Herr Normans och Engströms bokhandel.

Stockholm, tryckt hos Carl Gustaf Holm, 1825.

R o m e t e n.

N:o 7.

Lördagen den 22 October 1825.

Jurikes Nyheter.

Man wet nu med säkerhet, att S. M. Konungen och S. M. Drottningen återkomma till Huswudenstaden den 25 i denna månad.

Amiralen Birsen afled hastigt förlidne Thorsdags afton.

Sistlidne Onsdag öpnades Kongl. Stora Theatern första gången denna Abonnements-termin, med representationen af Operan Preciosa. Amphitheatern erbjöd anblicken af en salong, der gamla bekanta, efter en lång skilsmåsa, åter träffades. Få kunder från förra abonnements-terminen saknades. Första radens loger deremot företefde många förändringar, hvilka likväl torde upphöra, i den mån platsernas förra innehafware återkomma från landet. Preciosa gafs, efter wantligheten, wäl. Med behörig aktning för actörens bemödande och skådarnes olika ömde-män, tror man sig dock ej fela, om man säger att Herr Lindman ganska mycket saknades. Deremot såg man, med verkligt nöje, en ung danseur af kgl. Theaterns elever framtråda med de mest lofwande anlag.

Under representationen å Dramatiska Theatern förlidne Tisdag insann sig i salongen en öwäntad bewingad fremling, hwilken, genom sitt hastiga utbyte af platser, war nära att störa nöjet; men slutligen så mycket tilligare bidrog dertill. I början wille man icke om han hörde till actureerne eller å skådarne; men man blef snart öwertygad att han borde räknas till de sednare, och att han, en ny Wivicus von Wandela, för första gången besökt Spectaklet, emedan han af ofunnighet om allmänna bruket, ytttrade sitt bifall, icke genom handklappning, utan derigenom att han skyndade in på Theatern och klappade en på scenen warande Actrise.

Kort öfversigt af Rysska litteraturen, för år 1823.

Wid den fullkomliga obekantskap som råder hos oss, om våra öffliga grannars litteratur, torde korta underrättelser om densamma icke wara öwälfkomna. Utrymmet förbjuder att lemna widlästiga meddelanden, hwarföre wi ej gå längre tillbaka än till året 1823. Alla sednare företeelser skola smänningom följa.

Ryssnämnde år har i Ryssland, enligt inhemska författares uttåg, varit ganska fattigt på original arbeten. Orsaken härtill uppgifwes wara, den öfwerhand tagande smaken för Fransyska skrifter samt öfwerfättningar af W. Scotts, m. fl. romaner, hwarigenom följden blifwit gidsmska och ett förnämligt öfwerseende af inhemska konstfater.

De i Ryssland, under loppet af år 1823, utkomna original arbeten, äro följande: Nyaste underrättelser om Kaukasus, och de kring dess fot dels bosatte, dels romadiserande folkstammar, af S. Bronésski; Murais-Apóstols resa genom Krim; samt Galwynins resor kring Jordklotet. Man tillägger dessa verk det högsta loford, för grundlighet i den historiska forskningen och stilens renhet. — Utskilliga handlinger ur Spanska nationalkriget emot Fransoserna, till hwilka han varit öfyna vittne, har Bulgarin förträffligt skildrat, uti sina Anteckningar om Spanien, hwarwid öfwen Spaniorernas bemöder intressant framställas. — Mer slätkoff har lemnat En kort handbok i Aesthetiken, deri han följt Eschenburg. — Ghuru Butturlins arbete Om Rasoleons infall i Ryssland, samt Grefwe Rasoptschins lilla skrift: Sanningen af Moskwas brand, äro författade på Fransyska, tillhöra de dock Rysska litteraturen genom sina författare. — Grammatins anmärkningar öfwer Po-

met om Igor's fälttåg, äro af polemisk art, och upplysa flera mörka och dunkla ställen i nämnde dikt. — Gretsche har, i sina Correcturblad, utvecklat fullkomligt nya och ur Rysska språkets lynne härledda grundsatser. — A. Kalaidowitsch, en aktningewärd arkeolog, har utgifwit Arkeologiska forskningar i Gouvernementet Nijsän, hvilka bära vittne om en djup blick och stark grannsynning, förenade med mycken lärdom. — Ny läsning för barn, af Sergej Glinka, äro till föl och innehåll af stort värde. Hans Rysska historia i sammandrag, är en upperlig handbok.

Enom witterhetens område woro Dins sista skaldestycke Oscar och Altos, samt Glebofs översättning af Legouvais's Minnen, de enda som serfärdigt tryckte lemnades allmänheten. — Theaterns repertoire har alldrig varit tomare än detta år. Furst Schachowskojs Baudeviller utmärka sig här fördelaktigt framför alla andra. — Sagoskins lustspel Philosophen på landsbygden, vittnar om mycken komisk förmåga, och skilrat lyft igt landsharvernars lefnadsfärd. — Sappho, lyriskt skådespel af Schischkoff, har det enda selet att der ej slutar redan med första akten. — Uti Nastofzoffs Persfeus förekomma ett antal stöna werfer och effectfulla drag; men det hela saknar handling. — Labnofs översättning af Phædra är ypperig, och har wunnit stora loford, både på scenen och af konstnärer.

Den i alla wetskapliga eller wittna sällskaper införda offentliga uppläsningen af arbeten och handlingar, har wäckt mycken täflan hos yngre författare. — Då Rysska Academiën höll sitt wäntiga års sammanträde, föreläste den berömda skalden och historiographen Nicolaj Michailowitsch Karamsin, med allmänt bifall, ur 10 delen af sin "Rysska rikets historia," berättelsen om thronarvingen Dmitrijs mord. Schukoffski meddelade ett förtäffligt fragment ur sin översättning af Aeneiden, och furst Schachoffskoi ett stycke ur sitt lustspel Aristophanes. — Sällskapet till befördrande af upplysning och wälgörande hade ett allmänt sammanträde, der witterhets arbeten upplästes, och wunno ådrarnes odelade loford. Fördelaktigast utmärkte sig en scen ur Schillers die Jungfrau von Orleans, översatt af Schukoffski, jemte den unge författaren Ljumanzki's Skaldebref till Derschawin; samt på

prosa, fragmenter ur J. Dmitrieffs lefnad, Gretsche och furst Wijs msk. — Det wid universitetet i Moskwa stiftade Sällskap, sammantredde offentlig en gång i hwarje månad, och de arbeten äro genom tryck allmänheten meddelade.

Bland Europas litterära tidsskrifter, hvilka genomsittens endast politiska riktning, wänligen blifwit någor innehållsrika, utmärka de Rysska sig ganska fördelaktigt. Bland dem innehålla: Sällskapet's universitetet i Moskwa samlade arbeten, grundliga forskningar i Rysska fornäldern och modersmälet. — Rysska Academiën har, i sina översatser och översättningar, lemnat wiktiga arbeten. — Schalikoffski i Moskwa utkommande Journal för Moder, har tillwunnit sig läsare genom näwitet, smärre kritiker, bref och werfer. — Grigorowitsch's Journal för Konst, utgifwen i Petersburg, innehåller kritiska och theoretiska handlingar inom konsternas område, af utmärkt värde. — Courieren från Sibirien, af Spasski i Petersburg, lemnar intressanta upplysningar om denna provinns. — Inwaliden, som redigeras af Wojekof i Petersburg, bär till litteraturen genom ett Intelligenz-Blad, rikt på goda poetiska bidrag. Dessa äro af utgifwaren sjelf, jemte Herrar Jasilkof, Pletnef, Schukoffski, Warastinski, m. fl. — Ismailof, utgifwer i Petersburg, Den Wäntande. — Sällskapet till befördrande af upplysning och wälgörande, redigerar i Petersburg en Journal, hvilken ofta innehåller uppsatser, wärdiga det mål sällskapet har sig föresatt. Af dem äro för utändningen wiktiga: Om Romantiken af Somof, samt Kritik öfwer Rysslands Skriftställare af furst Zertelef. — Fosterländska Bladen, af Swinjin i Petersburg, skilra med patriotisk wärma enflidta drag af folklynnets och inom fäderneslandets historia. — Europeiska Courieren, af Katschenoffski i Moskwa, denne weteran bland Rysslands tidsskrifter, utmärker sig genom goda profaiska bidrag, ehuru de poetiska synas återwäpnade ur afödda, gamla tider. Bland de förra äro af största värde: Om sels handling Om de Metaphysiska Systemerna i Tyskland, samt: Om Rysska språket, af en nämnd författare. Bland skaldestycken: stödda scener ur Wisnatsch's lustspel Lukawin. — Nordens Archiv, utgifwes i Petersburg af Bulgarin, och är af ett ganska stort arkeologiskt värde, samt lemnar

värtiga bidrag till Rysska historien. En derstädes ir-
 ved grundlig och värdig Kritik öfwer Karan-
 ns Rysska historia, af Polska litterateuren Le-
 well, war ett sållsynt fenomen inom den Ry-
 ska gränfningens område. Intelligenz-Bladen
 till Nordens Arkiv, äfwen af Bulgarin, efter-
 bildade wid Newas stränder Phermite de Paris. Hus-
 wudstadens ihjliga originaler lemna åt författarens
 lekande penna, en outdölig källa till skämt och satir.
 — Patrioterna utgifwes i Petersburg af Gretsche
 och innehåller grundliga statistiska afhandlingar, samt
 förträffliga skadeskyten. Bland dem utmärka sig is-
 synnerhet S. Kritoffs fabel Rågblomman; —
 Wandringssmannen, af Schukoffski; — Den
 sidste Skalden, af Mansurof; — Moja, af Lu-
 manski; ett Fragment ur Jerusalemme öf-
 berata, öfversatt af Raitsch; utom flera andra
 goda bidrag. Intelligenz-Bladen till denna jour-
 nal, utgifne af Hr Aniaschewitsch i Petersburg,
 innehålla smakfulla romantiska berättelser. Bland
 de så originaler här finnas, utmärka sig Pan iefs
 novel Swan Kostin. — Öfwerhuswud utgöres blott
 en femtedel af de periodiska skrifternas bidrag, utaf
 originala arbeten.

Genom tekniska öfversättningur börjar det öfvi-
 ga Europa att småningom känna Rysslands witter-
 het. Alla profaniska uppsatserna i Wolárnaja Swee-
 da (Po-stjernen: den första Rysska witterhetskalen-
 der; utträdde 1822), hafwa blifwit öfversatta i
 flera utändska ödningar. Linde har öfversatt på
 Polska den derstädes meddelade öfversigten af Rysska
 witterhetens historia, och i sammanhang dermed
 Gretsche's arbete i samma ämne. — Fransmannen
 St. Maure har, efter Bowrings Russian An-
 thology. Van der Borgs Po-tische Erzeug-
 nisse der Russen, och Götzes Stimmen des
 russischen Volks, lemnat en i alla afseenden
 misshäglad Antologie Russe. De Rysska blomstren
 hafwa förlorat både luft och färg.

Recension.

Beni. C. H. Hbyers samlade skrifter. Andra
 delen. Stockholm, hos S. Högberg 1825.
 412 sid. 8:o. Det måste anses alldeles öfverflödigt
 att erinra om wärdet af dessa skrifter, författade af
 en för tidigt öf undanryckt tänkare, hwilken, enligt
 hvad allmänt erkändt är, stod på höjden af tide-

hvarswets och filosofiska bildning; samt uppräknat re-
 sultaterna af sina djupsinliga forskningar, med en
 stil af den lugna wärdighet, den klarhet och det be-
 hag, som endast det sanna smiliet förmår att gifwa.
 Långe har man äfwen önskat en samling af dessa
 skrifter, och det är så mycket glädjefullare att se,
 det redactionen af dem besörjes med sådan berömlig
 omsorg, att tryckningen verkställles med sådan cor-
 rection och prydighet, och utgifningen fortgår med
 den drift, att wi, inom ett år, redan fått mottaga
 twenne de ar. Ty oberäkadt den wänska, som af
 dem bör härskota för det wetenskapiga tänkesättet
 hos kommande slägter, framställa dess arbeten de
 yppersta mönster för ren utbildad och nästan fullän-
 dad dogmatisk prosa, så att man äfwen i detället
 på wårt språk icke finner något att med dem jämn-
 föra. Äfwen med hänseende härå är utgifningen af
 denna samling att betrakta såsom ett offer, hemby-
 ret åt nationaläran. — I det nu sednast utkomna band-
 det meddelas, efter en redogörelse öfwer innehållet:
 1) Förf:s redan år 1799 utgifna Afhandling om
 den filosofiska Constructionen, hwars
 stora wigt för wetenskapens utbildning war tids up-
 persta lämnare af dessa ämnen redan erkänt, under
 en offentlig uttalad hyllning af förf. originella och
 djupa forskningskraft. 2) Under sökning, huru-
 vida den Philosophi, hwars grundteck-
 ning är gifwen i Afhandlingen om den phi-
 losofiska constructionen, bör få namn af
 idealistisk, egentligen ämnad till swar på en i
 Journal för Svensk Litteratur inbörd recension öfwer
 ofwannämnde afhandling, men af ett högre än ett
 blott polemiskt intresse; ty här beslättnes med den
 yttersta dialectiska noggrannhet och på det mest lätt-
 fattliga sätt, hwad som förstås med uttrycket tran-
 scendentel Idealism. 3) Om äfskådning, kan ar-
 tes wada fortsättning af föregående uppsats; men
 af en mera afgjord demonstrativ ton, i det att
 förf., under det han kastar några såkra kritiska blickar
 på Kant och hans förnämsta efterföljare, bewi-
 sar äfskådningens behörighet inom filosofien, ut-
 wecklar begreppet om intellectuel äfskådning, samt
 visar att den kan blifwa uttryckt endast i beheten af
 ett filosofiskt system. 4) Om skön konst hos
 de nyare. Denna uppsats, till hwilken början lä-
 ses i förra delen, skulle hafwa kommit att utgöra
 sista stycket af Afhandlingen om skön konst och dess
 serfärdiga arter, hwars begynnelse läses i andra del-

tes af Lyceum. Här har förf., dock med vida mera djupgående skarpsinnighet, utfört den id. Schiller framkastat, i sin afhandling Ueber naive und sentimentalische Dichtung, till uppdragande af Skidnaden emellan de gamle och de nyare konst. Äfven Hbiler anser denna sednare vara sentimental till sitt grund'ynne. — De tre sista uppsatserna hafwa alldrig förr varit tryckta, och befunnos endast i concepter, fulla med abbreviaturer, till hvilkas tydande utgifvarne oftast måste begagna sig af conjectural-kritiken. I anledning deraf hafwa de förförtningsgar, öfver hvilkas betydelse utgifvarne icke varit fullt säkre, blifwit anförda under texten.

(Insändt.)

Den nya Secterismen.

Ibland de drömmar, som syfvelsätta ett wist bekant dagblad, förefommer ofta den om Sveriges ändring i secteriska partier. Det tyckes wäl, att partier ej kunna finnas utan ledamöter, hufvudmän, organer, orsaker, verkningar och ändamål; men om alla dessa omständigheter lemnas of den politiska wäderspämningen i fullkomlig okunnighet. Af några långsträckt häntydningar synes man kunna antaga, det han will utmärka 3 klasser Secterici, nemligen Ultrar, Oppositionen och Historiska Skolan. Att han dock ej kan mena dessa, upplyses af flera ställen i hans tidning. En sect måste nemligen för det första verkigen finnas, och för det andra, om den will verka, äga ett medel, hwarigenom den uttalar sig. Hvad nu först Ultrar angår, så har Argus den tredje nyligen beklagat, att ingen ministeriel tidning finnes i Sverige. Ultrar måste således ej vara mycket för sig komne, emedan de ej mågtat skaffa sig ett dagblad, hwarigenom de kunna inverka på opinionen. Med oppositionen är det ännu sämre bestämdt; ty Argus har till och med under senaste riksdagens lopp, då en opposition så kraft skulle röt sig, bestämdt och högtidigen förklarat, att skrifvet emot Oppositionen woro så mycket obehörigare, som i Sverige någon sådan ännu ej bildat sig. Widkommande slutligen den historiska skolan, så äger den enligt Argus, ej heller någon organ mer, och dess skrifter läsas ju desutom ej, enligt hvad han försäkrat. Spökrådsflan för Secterismen synes således temligen pudbig.

För egen del känna wi blott en klass medborgare i wårt land, som allt mer och mer börjar wisfa secterismens wanliga kännetecken: into erans inskränkthet i åsigter, hat emot allt hvad ej tillhör secten, och begär efter inslytelse. Denna klass är Dagbladsskrifvarne s. Churu olika deras individuella system och åsigter äfwen må wira, beswärja de dock alla, isynnerhet deras stora och måstore, Tacite wisa Ordensreglor, på hvilkas iakttagande det moderna dagsskrifweriets bestånd hwilar. Den första (fullkomligt Jesuitiska) regeln är, att förquäwra all annan upplysning än den, som sprides genom tidningar. Detta sker genom utrotande af smaken för all högre odling och wärenskaflig bildning, i hvilkas ställe sättes meddelandet af några politiska föfster, lånade från utländska publicister, bekantskapen med enskildta rättegångar, best de ständliga, och slutligen ett småaktigt kunskapande inom de offentliga nöjens och inom det enskildta lifwets område. Detta kallas, att utbilda sinnet till offentlighet; men är egentligen, att neddraga det till den grad af bristning, som tillhör Schweigar-ställena, kuliserne och de förnåmas förflugor. Till denna regel hörer äfwen fartasmer emot lärda inrättningar, hvilka fått sig den högre bildningens wård uppdragne, smådelser emot de män, som ej i brist af annat, men fram för allt annat omfattat litteraturen och de stöna konsterna.

Den andra regeln är, att genom bespejande af enskildta handlingar, politiska och litterära förhållanden, m. m., söka göra sig wigtig, då man tror sig besitta hemligheter, med hwilka man kan springa och slå. — Enligt den tredje regeln söker man att hålla sinna i ständig spänning, ägga misnöjet för att göra sig sje f betydande, då man uppställer sig såsom förtryckets motwårn, talar om wådor, som ej finnas, men dock reta nysskenheten, samt öka bladets begärighet, o. s. w.

Flera reglor kunna tilläggas; men dessa göra tillfyllest att karakterisera skräket. Det är (wid den goda och wigtiga inslytelse tidningar äga i en constitutionel stat), verkligan beklagligt, att tonen, bildningen och kanske äfwen den moraliska sörningen hos många Dagblad, ej swara mot de anspråk, Nationen rättwisigen kan göra på dem. Ja dagb ad äro i sednare tider utgifne, som ej swarare haft någon persons bergning till föremål, än en högre kallelse, att upp'ysa det allmänna. S'wkligtwis har hos of utgifwandet af tidningar blifwit den sista födkroken för personer, som ej äaa någon annan. Swilket beroende, hwilka höga åsigter, hwilka ädlare ansträngningar kan man wäl wid ett sådant förhållande wänta. Mätte derföre dagbladslitteraturen snart förskietpas ur det förfall, hwart den wäkat, och måtte snart män af medborgerligt, litterärt och moraliskt anseende, uppträda såsom organer äfwen för den upplysning, som utbreddes genom tidningar.

Stockholm, tryckt hos Carl Gustaf Holm, 1825.

K o m e t e n.

N:o 8.

Onsdagen den 26 October 1825.

Inrikes Nyheter.

D. D. M. M. Konungen och Drottningen återkommo förlidne gårdags afton omkr. kl. 8, och emottogos af en ta trif mängd bland Stockholms innerwånare, med lifliga glädjerop. — Norrtullsk och Drottning gåtorna, samt wägen i öfrigt fram till Slottet, woro eclairerade.

Det berättas att Lif-Medicus hos S. M. Konungen, Medicin-Doctorn m. m. Edholm, samt Lif-Medicus hos S. A. S. Prinsessan Sophia Albertina, Medicina-Doctorn m. m. Ekström, blifwit utnämnde till Riddare af Kongl. Nordstjärne-Orden.

Theaterns wänner emotse med lifligt intresse uppsförandet af en ny Piece, Swenskt original, och hwartill Musiken skall wara componerad af pieceens författare.

Till Kometen.

(Insändt.)

Wid erfarenhet derom, att äfwen våra flokaste kunna göra mistag wid sina beräkningar, har hos mig beslutet uppstått att till ompröfwande framställa, om icke Tit. skulle tåckas föga sådan anstalt med springen på des Komet, att strålqvasten deraf verkade till tjensft för åtminstone den höga corporation, som i vårt land åtagit sig beswäret att underlåta öf andra småtryck om stambållan, dem wi hafwa att iakttaga, för att icke willas på den långa bana, hwilken wi under dygn och årtal hafwa att i rymderna genomswäfwä.

Tit. lär af denna förberedelse tåckas inse, att det icke är fråga om mig och mina ljusbehöfwande likar, utan egentligen om dem, hwilka ärligen plåga tilldela öf småtta portioner af deras ernådada Himlawisshet: jag menar, herrar Almanachsmakare. Jag will såmedelst ingalunda förringa deras wärde, ej eller betwisla rättigheten af sådana deras upp-

gifter, dem ingen någonsin förmår att handgrip'igen controllera. Minuter och secunder för so'stånd, dagjemningar, förmodelser, oppositioner, conjunctioner, m. m. will man gerna medgifwa hwarderas aletinges goda rättighet. Men sådana beräkningar, dem Swenska bonden, med sin runstaf, fordomdags hufw war mågtig att åstadkomma, fordrar man ju billigt med förre tillförlitlighet frambragta, sedan ett utskott af berömda lärde, utfäst sig att, emot en likwäl alltid fligande afgift, hålla öf resultatens af sina forskningar tillhanda. Icke desto mindre h'ef i år, första gången sedan anno Christi 325, twärt emot både Computus ecclesiasticus och Styrmanäläran, war Påstfögtids firande utfäst å helt annan dag, än i kristliga stater är wordet antagit och fastställt. För både religiositetens och påstfögens skull, kan den ena dagen wara lika god som den andra; men att främsta grunden för Almanachans uppsättning finnes äfidosatt, ger just icke något högt begrepp om wetenskapens annars hos öf mycket rosade framslæg.

Härmed må dock framdeles blifwa huru det kan! En annan sak, mera jordisk, och således, trosligen, mindre att mistaga sig på, har öf blifwit öfwer'emnad till utredande af våra Almanachestrisware; men hwilken är lika så besatt utförd. Jag menar, Tabellerna för blifwande nya wigt-regleringen, hwilka både i detta och nästkommande års Almanacha finnas införda, ännu Sweriges allmänhet till undervisning och lärtmad, wid gamla och nya wigt-systemernas sammanlämpande.

En hwar, som i någon måtto känner våra swenska wigtförhållanden, skall, ringast sagdt, slatna wid att se Almanach-Tabellernas bakwända uppgifter, mot hwad Bergenstjernas och Hjerpes Tabeller, grundade på Kongl. Förordningen af den

29 Maj 1739, i detta hänseende innesättar. Der bestämmes, hvad ej mindre Zufferare osvick igen iastaga, än äfwen hvarje wigt-reductör följer, att Victualis-wigten förhåller sig

till Stap. Stads wigten som 4 till 5,
 — Upsl. — d:o — 21 — 25,
 — Bergs — d:o — 22 — 25,
 — Ladj. — d:o — 143 — 125;

så att 5 $\text{L}t$ eller 100 #, som är den anbefallda Centnern, verkligan utgör
 64 $\text{L}t$ St.w. = 5 $\frac{1}{2}$ $\text{L}t$ Upsl.w. = 5 $\frac{1}{2}$ $\text{L}t$ B.w. = 4 $\frac{1}{4}$ $\text{L}t$ Lj.w.
 men ingalunda

4 — = 4 $\frac{1}{2}$ — = 4 $\frac{1}{2}$ — = 4 $\frac{1}{2}$
 det Almanachan dock med lika tillförlitlighet oss lärer, som att Bergs- och Ladjernswigterna äro lika tunga, samt att 26 $\text{L}t$ B. wigt utgör 1 $\text{St}t$ Ladjerns wigt, då likwäl Skeppundet sidsiberörda wigt motsvaras af 26 $\text{L}t$ Bergswigt.

Meddmkan öfwer så bestaffade uppgifter föränär någon att afgifwa annmärkingar, hwarestfer man längre fram på året, säg 167a blad fringsår-das till Almanach-säljarena, att infogas ett i hvarje oförsäld Almanach, medelst hwilken åtgärd selen uti Tabellen IV skulle rättas. Likwäl blef Tabellen II oförändradt lika fall, samt i de steddä rättelserna den oriktiga uppgift stående, som ndr Bergs- och Ladjernswigterna lika. I samma stiel har nu också 1826 års Almanach utgått.

Innu fordras således rättelser, för än wi kunna, åtminstone med året 1827, erhålla riktig grund och förberedelse till den önskade wigt-förändringen, hwilken Kongl. Maj:it i Nåderna anbefallt, och den wi så wäl betarkwa. Kunde och det Nådiga Konungsbref meddelas, hwarest föreskrifwes huru rikets årsmarknader skola i Almanachan utställas, så steddä både resp. Läns-Styrelser och marknadshöfdingar en redbar tjänst. Emållad den hel. Walfrids dag 1825. K.

Recension.

Lag-Lexikon, eller Förklaring öfwer de i wår Allmänna Lag och Förordningar brukade ordasätt och termer, i Alfabetisk ordning. Stockholm, i Ecksteinska Boktryckeriet 1823 (1825) 96 sid. 8:o.

Ger man på det egentliga wårdes af nämde

arbete, så borde det wiserligen räknas bland de obetydliga ting; dem Kometen föresatt sig att med tyssnad förbigå; men då titeln på denna bok uttryckligen säwar afhjelpandet af ett länge kändt behof, är man skyldig att fästa uppmärksamheten derpå, huru bedrägligt detta löfte är, för att hindra att en oförsynt vinningslystnad ej måtte uppnå sitt syfte. Arbetet är i högsta grad ofullständigt, så att här icke finnes någon artikel, t. ex. om Fidei-commis, Fora privilegiata, Justitiæ Ombudsman, Jury, Rådmåns-Rätt, Revision, Revisionsskilling, Stämning, Tryckfrihetsbrott, o. s. w. Deremot gifwer det om andra nu mera alldeles origtiga eller ofullständiga upplysningar, t. ex. om Accis, der det ej annärtes att denna år sedan 1810 upphäfwen; om Adelsfana, med förtigande att detta Regemente länge sedan affuttit; om Ribbare-Ordinar, der hwarfen Wasa eller Carl XIII:s Orden nämmas bland de Swenska; m. m. Detta jemte den ofullständigheten, att här icke återopas någon förordning yngre än af 1748, samt det förådrade och förwirrade uttrycksfättet, späckadt med latinska phraser, tyckes antyda, att det är ett gammalt starfwigt Collegium från 1750-talet, troligen efter aflidne Juris Professor Collin i Lund, emedan de af honom utgifna disputationer som oftast blifwit återopade.

Wandringssminnen.

N:o 1.

Den 19 October 1825.

Sors hwätket wäder!
 Jngenting frålsar
 Skodon och läder,
 Näckar och pålsar
 Mot detta regn!
 Ej trädens hägn,
 Som kala stå,
 Ej skul, ej mur
 Mot sådan skur.
 Britta och så
 Regnfloder fylla.
 Blomstren små
 Med gräs och strå
 Sig nedermylla.

Wattnet, det stannar
Uppå Norrmalm,
Utskr rännstigar;
Sin under skallar,
Sin genom tullar,
Med sig det rullar
Sticker och halm.

Molnens gråa segel stormen wrider,
Straxt hörs det rinna
På man och på qwinna,
På botar och lider,
På Excellencer,
Notariers expenser
Då jungfrurs förtjenster,
På Gardenas trummor,
Fruktständernas gummor,
Gewaldigerns påf
Då trästörgets låf.

October du rasar!
Hör regnet det basar
Swar ruta i stan,

Hwartenda af stogens förw'fnade blan!

När du kom, du kom i sommarfåder,
Då din anda war så warm och stön.

Alla wackra minnar hwistade: "hur herrligt wäder,
Nter bdrjar marken wära och bli grön!"
Morgonrodnan bar då gull i munnen,
Aftonrodnans skawel af purpur war då spummen,
Månen ston war natt så trind och klar,
Sfwer brandwacker och brudevar;
Men se'n kom det andra dar!

Det smattrar,

Det knattrar,

Det piper, det spwalar, det gräter ur stön,

Då solen

Wid polen

Inswopez i dimma, och blickar om hyn.

Ur banan af molnen hon rydes,

Då twäses

Gått feber i hast.

Då, som på raketen,

Det efter Kometen

Står ut som en strålände qwasf.

Hwad är att göra?

Sig låta insödra

I warg och i hjörn,
Då se'n i sitt hjörn
Pofulera,
Dwinti'era,
Då studera,

På Stoeholms Dagblads nya format,
Som just går en stat,
Med sitt Hebreiska alphabet;
Dito låsa Hufelands diet.
Sist hos en skönhet wid rågad wotat,
Gibmma allt spwaller, berdm och förtal,
Prat om intrader,
Herr Michelsons escader
Då Grofshandlar Hal.

A P U S T I F.

Nedanstående Anmålan, hwilken blifwit upphitad på gatan och synes beståmd för någon Stoeholms Tidning, har man ansett sig förw'ldig att låta upplysa, på det att ågaren ej måtte gå i missning om sin rättmätiga egendom.

Wördsam Anmålan.

Undertecknad anser här sin stöld'ghet anmäla, att då han den 19 dennes stod wid Trästörget, hwilket först anlades under konung Christoffers tid, den sig och låt falla Barfekonung, emedan folket under hans tid nöddades äta barfekonung, då Landslagen utkom 1442, wid Trästörget såger jag, hwilket fordom, som och namnet tillkännagifwer, varit ett träst, och såunda icke kunnat till det årdamål, det nu inredt är, begagnas, stod såger jag, mellan kl. 8 och 9 på aftonen för att afmåta, gräda och afconterseja till en framdeles blifwande artikel öfwer Norrmalm, lägenheterna deromkring, blef undertecknad på himmelen mellan förw'fnade skvar warse en framskymtande komet, hwilket öbrygliga phenomen man troft sin pligt wara för den wärdä allmänheten tillkännagifwa, i synnerhet de i Stoeholm boende, hwilken stad på Latin kallas Holmia eller Stoeholmia är en uppstad, hela rikets hufwudstad, belägen på en ganska beqwäm'ig ort, hwaräst Österjön och Mälaren sibta tillsammans, och har alltså tillgång på både sött och salt watten, samt anlades 1252, på 7 holmar, hwarof den senaste kallades Blasii eller Käpplingsholm, hwaräst Tollarne föröfwade ett fäseligt mord och graferande på 200 Swenske män år 1389, de i Stoeholm boende, st-

ger jag, samt wara för denna gräseliga komet, hwilken likt ett annat Grönviksberg gifwer både eld och rök ifrån sig, hwilket berg är beläget i Ångermanland, hwarest Ångermanån framflyter, hwilken är många mil segelbar in i landet, har ett rikt laxfiske, 12 å 15 mil upp genom landet, intill Liden eller det så kallade Bräddnsfallet.

För att bestyrka min nppgift om wådan af dylika phenomener, har jag trott mig böra uppgifwa någon godhänd auctoritet för mitt påstående, hwadan jag först anhåller det säfaren måtte genomgåna Argus III N:o 85, derefter Gransklaren N:o 124, sedermera mitt eget 19 N:o, samt slutligen hosföljande.

Sigfrid Aronus Forsius förmå'er nemligen i sin Cometosopia (Stockh. 1607): "Cometæ eller the hyslige Swantzstjernor äro ignita meteora, the, thå Saturnus medh sin kalle wyrfning a'de thes jordenes porer tillstapper, samla sig i thes gröfner och på wijse setachtige och förgiftige dimbor, af metallernas, swafflets, salpeterns och jorbeckets sambt gweffsi ff ets substantia, och genom thes egen rörelse och jordenes fuchthigheet subimeras; när thå then Planeten Mars, med någor stark aspect anser Solen och hennes wärma förödker, thå öppna sig therwid jordenes dunsthål och dimban uppstiger i luftene, ther then genom Stjernornas hemlige krafter antändes och brinner i forschellige faste figuret, anten som swärd eller qwaslar. Thå these Cometa äro af fast dråpe iga bettzige qwasiteter, uppröra the lätteliga hoos swaghöffde menniskor, som them attent åståda, humorem cholericum, så att the theraf miste både sans och sinne."

Mårtwärdig Tripel>Allians.

Wid den stora brist i de högre "ndienas wintereprovision," som så råttwist blifwit anmärkt, torde det wara ursäkligt, om man väster uppmärksamheten på samiska uppträden i den lägre genrer. Ett dylikt är den märkelige tripel-allians, som sist wecka ingicks mellan trenne mäktiga Dagbladesfurstar, neml. Gransklaren, Stockholms Tidning och Argus III. Detta första Triumwirat i striden om företrädet hos allmänheten, påminner om ett dylikt i den Romerska republiken emellan Marius, Cinna och Sylla. För första gången råcker Argus sin hand åt Stockholms Tidning med det höge

tidliga: Soyons amis, Cinna!! Men de gamle triumwirernas wälde war tywår icke långwarigt. De slutade med att åta opp hwarandra, och i detta fall kan man werke igen önska de nyare en smaklig måttid. Anfaller är för det närwarande rigtadt emot Kometens swans; ty hufwudet hafwa de angripande, enligt egen bekänneelse, ej fått reda på.

Inachi Klagan och Hopp.

(Ifrån Gretiskan.)

Sina oskuldsfulla dar
Min dotter fri, men blygsam war,
Då hjertans wacker att betrakta.
Nu allt behag från henne flytt
Sen till en ko hon h'ef förbyt,
Då Argus fatt att henne wakta*).

Hon binder inga fransar mer;
Men trampar hwarie blomman ner
På ången, der hon staren betar.
Saltmodig för och glad med sans,
Hon swänger nu en wredgad swans,
När någon fluga henne retar.

För wåra husliga behof
Hon för, om ei så redbart grof,
Dock sågs med nitisk omsorg stråfwa.
Nu alstrar hon blott mjölk till smör,
Då all den nytta, som hon gör,
Är den, att fylla waktarns ståfwa.

Hon missat, med sin menstfordst,
All menstlig känsla i sitt bröst,
Då alldrig mer hon fogigt talar.
Om betet synes blifwa slut,
Då råmar hon ett nndrop ut,
Som stråller argt kring berg och dalar.

O! skall det barn jag älskat se,
Sin lefnadsbana genomgå,
Som bostapen på wilda tåfwar;
Nej, Hermes kommer wäl en dag,
Då med sitt trollspå, hoppas jag,
Den hundradgda waktarn döfwar.

Då skall min dotter, fri igen,
Så åter utaf Zevs, sin wån,
Chariters bildning, rök och sinne.
Men swansen skall hon lemna qwar,
Att wiras, i de nya dar,
Kring någon wård åt Argi minne.

*)"Jo, Argwiska Konungens Inachi dotter, then Ovidius sichter wara förwandlad uti en ko, hwarpå Argus blef förordnad att wakta." — Wennerdahls Mythologiska Lexicon.

K o m e t e n.

N:o 9.

Lördagen den 29 October 1825.

— 350 —

M o s a i k.

Argus till Konung Inachus.

I anledning af Konungens poetiska klagan.*]

Du dig bedrager, då du tror
Din dotter än, bland andra kor,
I Hellas' lundar gå och beta:
Hon trädt ur deras skymning fram,
Och hennes och familjens namn
Helt öppet werlden börjar weta.

Of Argus hon ej hejdas mer,
När hon till pris åt löflet ger
Sin egenskap att ko agera. —
Så djupt hon dock war i förfall,
Förän jag slapp mitt waktarkall,
Att hon ej stod att räddas mera.

Ero alltså ej, fast hon går sei,
Att från sitt gamla raseri**]
Och sin förhegning hon är hotad;
Dwärtom, beklaganswärde far!

*] Kometen, för siff. Onsdag, låter Konung Inachus
qwäda en klagowisa öfwer sin dotters, Joes bekanta my-
tologiska förwandling till ko, och hennes bewakning i
detta obehagliga stid af Argus; hwarwid den be-
dröfwade fadren emedlectid yttar den förhoppningen, att
om blott Argus kunde förmås att somna, så skulle hon
snart bli hwad hon warit förut: en Charit, till bildning,
röst och sinne. Argus, som bäst sjelf wet hwad han be-
wakar och icke bewakar, har trots sig böra underätta
Kung Inachus om sitt mistag, så i det ena som andra,
och om enda sättet att, nu mera, lösa sin dotters förtroll-
ning.

**] Sedan Jo förwandlats till ko, sände Juno, enl. hwad
sagan förmäler, en broms efter henne, som jemt förföljde
henne och bragte henne att slöja omkring i oupphörligt
raseri.

Hwad nu hon nått, det wärsta war,
Hwarmed hon nänsin blifwit hotad.

Lyst opp din blick till himlens hwalf:
Hwad ser du? Swansen af en falsk
Bland stjernostrålände i norden!
Det är din dotters, denna swans;
Hon sjelf, fördold uti dess glans,
Nu swäswar, som komet, kring jorden.

Ännu spektaklet kan gå an;
Men tänk, när mer ej döljas kan
Hwad denna lösnad har för kärna:
När hwar en märker, att ett öf
Har gjort det lustiga försök,
Att lata helta sig för stjerna!

Mer yr, än hon på jorden war,
Hon nu bakstram beständigt far;
Men också nu långt mer hon qwäljes:
Då störde blott en broms dess ro**],
Nu under swansen, stackars ko,
Ett utskott Fosforister dwäljes.

Deras det råmande, det skrik,
[Kometiskt sagdt: den "akustik"],
Hwarwid af blygd och harm du brinner;
Och hoppas ej att hon sin sans,
Sitt ädla stid, sin skönhetsglans,
I detta fallskap återfinner!

Bed du allenast Jeps, att snart
Mot solen styra hennes fart,
Och ljuzets stöd kring henne gjuta.
När swans och knott förbränts deri,
Du Gratien, återställd och fri,
I faderssagnen glad kan sluta.

ger jag, samt wara för denna gräseliga Tomet, hwilken likt ett annat Ordmwitsberg gifwer både eld och rök ifrån sig, hwilket berg är beläget i Angermanland, hwarest Angermanlän framflyter, hwilken är många mil segelbar in i landet, har ett rikt laxfiske, 12 à 15 mil upp genom landet, intill Riden eller det så kallade Bråddnsfallet. *Sahlberg*

För att bestyrka min uppgift om wådan af dylika phenomener, har jag trott mig böra uppgifwa någon godkänd auctoritet för mitt påstående, hwadan

tidliga: Soyons amis, Cinna!! Men de gamle trixumwirernas wälde war tywår icke långvarigt. De slutade med att äta upp hwarandra, och i detta fall kan man werke igen önska de nyare en smaklig måltid. Anfaller är för det närwarande rigadt emot Kometsens swans; ty hufwudet hafwa de angripande, enligt egen bekänneelse, ej fått reda på.

Snachi Klagan och Gopp.
(Ifrån Grefiskan.)

R fina öskuldsfulla dar

Underlöjtnanten fick tillfälle corrigera des förra vittnesmål af den 13 Mars samma år. — Det war först nu Herr Underlöjtnanten erincade sig, att den efter Majorsförhöret, som han sjelf säger, honom öfverkomne förwirring, möjligen skulle blifwa ett urstuldande skäl för des twetydiga förhållande, ehuru det icke låter sannolikt att detta tillstånd skulle fortvara, till den, nära twenne dagar derefter, insalände protokollsjusteringen, då Herr Underlöjtnanten ägt tillfälle att i vittnesmål rätta.

Herr Underlöjtnant Natt och Dags underdåniga Ansökningshandling expederades från mig, den 25 Mars sistl. år, tillika med des ansökan att som Löjtnant i Armeen qwarstå, af hwilken endast den förra blifwit, mig wetterligt, bliffallen den 18:de derpåföljande Maj.

Hwad ryktet förkunnat Herr Underlöjtnant Natt och Dag, att des underdåniga Ansökningshandling återkommit, är mig obekant.

Jag har nu haft äran aflemna berättelse om Herr Underlöjtnant Natt och Dags skiljande från Regementet, och torde en hwar deraf finna, att hans klagan, lindrigast sagt, är högst obehörig.

Ostersund — Kungsgårdens den 7:de Oktober 1825.

J. G. Boy.

Till Chefen för Jemtlands Kongl. FältJägareRegemente.

Till åtlydnad af Herr Öfverstens, RegementsChefens och Riddarens skrifwelse den 6:te innevarande månad [N:o 237] och deruti infortrade upplysningar beträffande ett af mig med s. d. Underlöjtnanten G. Natt och Dag hållit förhör, får jag härmed wördsamt afgifwa: Att sedan till min kännedom kommit, det Underlöjtnanten Natt och Dag i officiel wäg blifwit angifwen och anmäld som den, hwilken tillåtit sig wanwördeliga yttranden mot Majestätet, ansåg jag mig ej mindre pliktig än berättigad att som Regementsbefälhafware och förste Major wid detta Regemente, i följd af förberörde anklagelse, med Underlöjtnanten Natt och Dag anställa förhör, hwilket under närwaro af Kaptenerna Charlier och Dillner, uti Marti månad 1824, äfwen föresamlad med hufwörmlte Kapteners som Uas

G. Natt och Dag till Rikets Höglof. Stånds Justitieombudsman ingifwen Anklagelseskrist emot Herr Öfversten och Riddaren Boy, som behagat antyda mig lenna förklaring eller upplysning om, eller i hwad måtto, jag ulläfwentyrskunnat ge anledning till hwad bemålde klagande, ehuru liksom handelsewis, emot mig deruti framkastat.

Under det förakt, som så beskaffade insidiösa och ohermula tillmälen orwilkorligt måste wäcka hos en hwar, som man än ägde blott ringaste hederskänsla, nödgas jag således af denna anledning bryta tystnaden och förklara, att allt, som i hänsigt å mig finnes anfördt, är wrängdt och sanningslöst, likwäl blott med ett enda undantag, nemligen det, att jag genom bref till PastorsAdjunkten i Bergs församling G. W. Zetterberg, begärde underrättelse om Herr Natt och Dag derstädes begått den Heliga Nattwarden; hwarpå erhöles ett swar af innehåll, att Ryrkoherden Herr Obr. Själander wisat honom ett redan på Adjunkten Nordens sons i Dwikens Pastorat begäran utfärdadt intyg, [hwilket dock — behönlighet nog — finnes med Zetterbergs egen hand skrifwit]. innehållande, att under den tid Underlöjtnanten Natt och Dag wistats i des församling, hade Nattwardsgång icke inträffat, hwarför Underlöjtnanten icke elser kunnat derwid deltaga. Af sådan anledning blef bewis från Zetterberg ej meddeladt.

Som redan sagt, allt öfrigt är osanning, således äfwen deribland det, att som orden lyda, jag skulle gifwit Formulär till Prästbetyget.

Att jag och de öfrige Serj Officerare, hwilka woro af Herr Löjtnant Sahlberg, för en så himmelshögt och wid utropad händelse, anklagade, gerna welat skona Herr Underlöjtnanten från mödan att wittna, åtminstone intill des han qualificerat sig såsom en efter våra Lagar vittnesgild person, läcer ingen opartist lägga öf till last och Underlöjtnanten sjelf desto mindre undra, som han och sjelf inför KrigsRättens Protokoll ofta måst ändra, rätta, återkalla och jemka på sina wid 4, 5 eller kanske flere resor gifna vittnesmål och utsagor, samt sluteligen uti tryckta klagoskriften, att han under sinnesoro och förwirrig wittnat, m. m. d.

Man borde till wederläggande af Herr Natt och Dags

R o m e t e n.

N:o 9.

Lördagen den 29 October 1825.

Inrikes Nyheter.

Stockholm: H. M. Konungen tåktes förliedne
Torsdag gifwa er stor Diner.

Dagen förut war stor Diner hos H. K. H. Kron-
prinsen.

Någon Confeil har, efter H. M. Konungens
återkomst till Hufwudstaden, ännu icke blifwit hållen.

Affidne Amiralen m. m. Wirsén begrofs för-
liedne gårdags afton.

En här utkommande Tidning har lemnat un-
derrättelse om Biskopen m. m. Bjurbåds död. Den-
na underrättelse torde det wara of tillåtet att tills
vidare anse såsom ett löst rykte, hwars sannfärdighet
wi hafwa all anledning att betwifla.

— + —

Några Ord öfwer Förslaget till ändring
af rikets Styrelsewerk.

Sednast efter tre år inträffar riksdag, och wid
nsamma skall denna fråga afgöras, hwilken på
la den inre ställningen måste hafwa det största in-
ande. Det är så mycket angelägnare att på för-
id leda den allmänna uppmärksamheten åt detta
ne, som det samma förefom hos ständerna först
o slutet af följande riksmöte, samt derföre af
stående tid, och kanske äfwen af önskan att så åter-
inda till hemsorterna, ej behandlades med den
ångsidiga granskning sakens stora wigt syntes er-
dra. Hans Majestät fann derföre i nåder för

godt, att uppskjuta sitt beslut öfwer förslaget, intill
des Han med ständerna ännu en gång rådpågat
öfwer ämnet. Då det är tidningarnes bestämning,
att söka bland allmänheten wäcka en stadgad opinion
öfwer frågor angelägna för nationen, böra de, me-
dan tid är, esomoftast återkomma till ofwannämnde
förslag, och det är af denna anledning man beslutt
att berom yttre några ord.

Redan under loppet af 1809 års riksdag wäc-
tes förslaget, att instränka antalet af embetsmän i
Sverige, i hwilken affigt den så kallade Indragnings-
Staten upprättades. Skälet som då hufwudsakligen
användes, war nödwändigheten att bespara rikets
betydligt förminskade inkomster, och som dessa, ge-
nom Finlands fränstillande, till mera än en tredje-
del hopsmultit, kan ej nekas att detta yrkande hade
sin goda grund, ehuru å andra sidan kan anmärkas,
att i och med försvinnandet af statsinkomsterna från
Finland, förswunno äfwen de för administrationen
af denna provins nödige tjenstemän från Swenska
rikstatsen, så att redan en indragning förewar hwi-
ken motwägede förlusten, helli som intet embete,
med afseende egentligen på Finland, warit inrättadt,
utom de inom detta landskap befintliga. Emel-
lertid uppstodo härrefter oftast anmärkningar och klä-
gomål öfwer Sveriges stora tjenstemanna antal, samt öf-
wer folkets lust att i denna klass intränga sig. Trosligen
har detta förhållande en djupare grund, än att det
mbiligen genom prohibitiwet skulle kunna insträn-
kas. Det är ett gammalt Swenskt ordspråk: "Konungens
kaka är liten, men den är dryg;" och i detta ligger
måske tillräddlig förklaring af det missförhållande
öfwer hwilket man klagat. Ty så länge landtbruket
och näringarne, af dryga skatter hårdt betungade,
icke gifwa det hopp om säker utkomst, som embets-
mannaplåtserna, skola flere sträfwa till dem, för att

hafwa åtminstone en wiß, om också ringa, till rådg
för framtiden. Skulle detta förändras, är det otwifwel-
aktigt att, så säfång man än målar Swensken, in-
gen uniform, om än alldrig så lysande, skulle kunna
locka honom att bortbyta det oberoende, som på nå-
ringewäg står att vinna, mot de knappa löner dem
tjenstemanna lifwet erbjuder.

Detta är icke blott en theoretisk hypothes, utan
en anmärkning den erfarenheten bestyrkt, emedan
wår historia bår vittne, att på de tider då närin-
ringarne woro mera lönande, wåra Konungar, från
Gustaf I till Carl IX, klagade lika ofta öfwer
undersåtarnes olust att, såsom tjenstemån, gå dem
wid statsförvaltningen tillhanda, som i sednare tider,
att för många intagas af lust dertill. Detta torde
wå förjerna uppmärksamhet, till wåntande af besin-
ning, om ej, innan närings utwäggarne åter antagit
sin tillbedrliga natur, dessa långt sträckt indragning-
gar skulle kunna orsaka ett ondt af wårre besaffen-
het, än det man welat afwårja.

Doct. — wi återwända till den mera bestämda
frågan. Ständerna hade, wid revolutionens riksdag-
gen, knappt beslutat Indragningens Staten, förän
de besinnade att ett på höft widtaget förminskande
af embeten, möjligen skulle kunna leda till menliga
påföljder, och derföre, anseende den uppgjorda In-
dragningslistan endast så om en prowisorisk åtgärd,
besluto de en underdånig anhållan till Kongl. Maj:it
om förordnandet af en committé, hwilken efter grund-
lig undersökning af samtliga styrelserwerkens besaf-
fenhet, skulle uppgifwa den inifrånkning i persona-
lin inom hwarje af dem, som kunde widtagas utan
hinder för ärendernas behöriga behandling. Då
den beredning, hwilken för detta ändamål år 1811
tillförordnades, icke utredt ämnet, besluto Ständer-
ne wid 1812 års riksdag en underdånig anhållan,
om en ny committé i samma afseende, samt bestäm-
de en årlig summa till bestribande af dermed för-
enade kostnader. Då denna committé ännu år 1815
icke blifwit tillfatt, förnyade ständerna wid det årets
riksdag sin anhållan och sitt beslut, och sedan rege-
ringen år 1816 förordnat Öfwerdirecteuren Rön-
beck att företaga åtskilliga nödige förberedande un-
dersökningar, nedsatte Rikens Ständer år 1817
ett särskildt Utskott, att utarbete allmänna grunder
för indragning och sammansläende af öfwerflödiga tjen-
ster, samt för en förbättrad arbetsmethod. Till pröfning
och närmare tillämpning af dessa grunder, utnäm-

des, enligt Ständernas d. 2 Juli 1818 förnyade öf-
skan, ändeligen år 1819 den begårde committéen,
hwars utlåtande, tillika med twenne ledamoters ser-
skilda meningar, Kongl. Maj:it år 1822 öfwerlemnade
år Rikens Ständer, hwilka för de sammans grans-
ning förordnade ett Utskott. Dess af Rikens Stän-
der icke ännu i sin helhet granskade utlåtande och
förslag, är det som man nu will göra till föremål
för nedanskående anmärkningar.

Under allt detta förändrades affigten med hela
åtgärden. Det blef neml. mindre fråga om, att för-
skaffa Stats-Cassan en förminskning i utgifter, genom
inifrånkning af tjenstemanna personalen, än att berä-
da en mera syftesentlig fördelning af gromålen, em-
edan man trott sig sinna, att i styrelserwerkens bit-
tills warande organisation, "bristerna äro många och
stora." Och wisserligen kan det icke amoralunda wa-
ra, då så många embeten hos oss tillfälligtwis upp-
kommit, utan öfwersigt af det hela, och dess samman-
hang dermed såsom det, men med afseende på en
wis person, den man bymedelst welat lemna en nå-
debewisning, eller för afhjelpande af ett ögonblickigt
behof. Omöjligt är det dock, att ett Rikes hela, ur-
der en lång följd af år, i gång warande embete-
werk skulle kunna wara en product af slumpen. Det
är till sin grund — liksom språket är den andeliga
(ideella) — den kroppsliga (reala) uppenbarelsen af sta-
tens, nationens individuella lif, och en sammansatt-
ning af organerna för dess verkningar. Och liksom
wid alla utbildningar af språket, dess kärna måste
heligt och omsorgsfullt bewaras, om man ej will full-
komligen förwirra och förlösa national medwetandet,
så måste man wid alla ålystade förbättringar af ad-
ministrationen,akta sig att tråda dess historiska grund-
för nära, att icke löpa fara att göra styrelsen för-
folket alldeles ofattlig. Har detta werk igen icke stett
i det sednaste Serstildta Utskottets förslag? Wi bekän-
na oss ej wara i stånd att fullgittigt beswara den-
na fråga; men det weta wi, ty det är på hwar sida
synbart, att detta förslag är mera uppgjort efter
en abstract teori, än efter historisk insigt.

Utskottet säger sig, wid upprättandet af sitt för-
slag, egentligen hafwa afsett "infrändet af en sådan
förvaltning, att allmänna ärenderna, efter deras
syftesentliga fördelning, måga af ett mindre antal,
bättre lönande embete- och tjenstemån, blifwa stötte
med större ordning, öfwersigt och controll af stats-
förvaltningen än förut." För möjligheten att upp-

nå detta ändamål torde det synas mången annan, så som det tyckes oss, att Utskottet försummat en nödvändig förberedande åtgärd: den att utarbeta, eller åtminstone uppgifva de allmänna grunderna för en ny arbetsmethod inom de förvaltande werken; eller, då denna method endast omtalas såsom en framtida omsorg, att det hörjät arbetet från origtig sida. Ty om den förestagna omsjöpnngen och den förestagna inifrånfrånkningen af embetspersonalen först företogs t. ex. med Kammarwerken, och det sedan befanns, att ingen ändring, ingen förenkling i affeende på behandlingen af Kameral-mål kunde widtagas, så hade man ju dermed uppenbart och ohjelpigt paralyserat werksamheten hos dessa werk. Denna öfverlysning kunde väl åter rättas genom nya förändringar; men det är werkligen för kostbart, att taga en hel statskropp för sig att experimentera på.

De brister dem Utskottet ansett widblåda Svenska statsförvaltnings organismen, uppräknas i des Beståndande, s. 21, och äro följande: "att Förvaltningsverkens och Domstolarnes befattning icke äro tillfyllest åttilljide. Att i spetsen för hvarje styrelse-gren ingen embetsman allena är ställd, med skyldighet att följa werkställigheten af Konungens beslut, eller med rättighet att af egen myndighet hålla wedersbrände till fullgörande af sin skyldighet. Att ärenderna emellan Förvaltningswerken äro origtigt fördelade, och att embetsmännen äro för många, illa och ojemnt afönda och för litet uppmuntrade, samt att de prof, som wid inträde i statens tjenst af dem förbras, icke äro systesentigt bestånda." Med anledning häraf består Utskottets förslag af sex afdelningar, syftande på undanröddjandet af dessa brister, och den grundsats som härunder ledd Utskottet, är den i skriften Ett och Annat, i affeende på Akademiens Jurisdiction, med så förnäm häftighet yrkade — Enhet i styrelseformerna. Det är onckligt, att utan enhet kan intet bestå; men lika wist är det, att utan en från denna enhet utgående mångfald blir intet sunnligt märkbart, och att ju större mångfald enheten grundar och sammanfaller, ju större skönhet, ju större fullkomlighet. Ingen ting är mera Ett än en näson, slät klippvägg; men också ingen ting mera öddt, mera fult, mera ofrugthart.

Beträffande åter dessa angifna brister: äro de werkligen brister? Och i detta fall, äro de i Svenska administrationen förhanden? Wi endast fråga de

sakkunnige derom, emedan Utskottet icke anfört några bewis för sitt antagande. Wi kunna icke neka, det wi, in till des wi blifwa bättre upplyste, ej förstå annat, än att det t. ex. är wigtigt för en brutesegare, att blifwa dömd, i hwad som rör hans brutesrörelse, af den eller dem som noga och specielt förstå, hwad dertill hörer, samt känna de wid des drifwande olika förhållanden. För öfrigt kan det icke sättas i fråga, att om de juridiska åtgärderna stijas från Kammar-Collegium och Bergs-Collegium, dessa båda werk skola behöfwa ett wida ringare antal betjening; men tre-sigen är i huswudsaken icke mycket wunnit, om detta antal åter, i samma mån, fördelas på ett annat ställe. Och säkerligen måste detta inträffa wid Rättegångswerken, då oaktadt en ny Hof-Rätt och nya Divisioner wid de gamla, dessa rättar ändå knappt finna med de mål dem redan tillkomma. Skulle detta icke genom något nytt, mera förenkladt arbetsätt kunna afhjelpas? Detta synes möjligt; men i sådant fall är det också nödwändigt, att denna method först är gifwen, innan förändringarne företagas.

(Slutet följer.)

Irländiska Melodier och Dikter, af Thomas Moore, och en Saga af Novalis, jemte en af öfversättaren lemnad karakteristisk öfver förstnämnde Skald. — Stockholm, hos E. N. Roselli etc. Comp. 1825. 8:o.

Thomas Moore, medfästare med Lord Byron och Walter Scott om sina landsmäns beundran, räknas bland Englands så kallade Poets of the Lake hwilket namn de, betydligt skilde i sin distart från de äldre författarne, erhållit efter den sistnämdes poem the Lady of the Lake. Underrättelserna om Th. Moores författaresif dem öfvers. lemnar, äro utförliga; men alltför prunkande. Det är genom sina två större skaldestycken Lalla Rookh och the loves of the Angels, som han egentligen wunnit sin stora ryktbarhet. Likwäl är det icke af dem som öfversättnings profwen meddelas, utan af hans Irish Melodies, National Melodies, och the Poetical Works of Thomas Little, med hwilka sistnämde Moore först uppträdde. I öfwen öfvers. anförs hwad, såsom bekant är, Englands egna konsidomare anmärkt, att de trenne nämde heroerna af Englands

poetiska litteratur, blifwit wäcke och på sitt sätt bilade af den nyare tidens störste skald, Goethe. De flesta af de dikter öfvers. lemnat äro smånätta galanteristycken, mera utmärkte af sällskapligt behag och qwäthet, än af innerlighet och stark passion. Dock hafwa öfversättningarna af Irish Melodies en djupare ton än de andra.

Med det öfriga har öfvers. förenat tolkning efter en skald af helt annat inre skaplynne, nemligen efter den underbara Rosalis. — Öfversättningen både af dennes bekanta Saga och af Moores poëmer, är utförd med lättbet och skicklighet, hwilket utmärker en så mycket större förmåga hos öfversättaren, som tolkningen af rimmade Engelska dikter i originalets wersslag, är högst swår, i anseende till språkets forthet och sammanträngdhet, utom det att Moore ofta användt konfligare wersformer.

— + + —
A f u s t i k.

Regnbågen.

När som regnbågen stän
Uppå Affia land,
Och med två röda ben
Stod och darra i sand,
Likt ett skimrande band
Öfwer Ararats topp.

Uti håpenhet tog
Gubben Noach det så,
Att den bågen bestog
Blott af regndroppar små.
Men hur han sig bedrog,
Skall jag säga er stratt,

Lj en ranka det war,
Hwilken glänste så skönt.
Hon små windruswor bar,
När som Noach det rönt,
Han ånyo blef karl
Uppå gatan som förr.

Och se derpå i hatt,
Uti södswet och sko,
Uti tunnå och ho
Tog han dropparne fatt.
Ja, hwar dag och hwar natt
Under bågen han låg.

Ufrån winrankans stam,
Så åt herde som lam,
Sinn i dag droppar fram
Nbjets doftande ström,
Hwilken susar: "Ej glöm
Din pokal och ditt glas."

Stratt sin enketid ut
Ödrjer smärtan, så glad,
Och hwar plåga tar slut,
Uti drufwornas bad,
Ja, friskt lif i hwar flut
I hwar skrynka då blir.

Må war bål bli ett haf
Och war punsch=slaf en ark,
Fader Bacchus monark!
Låt oss se'n segla af.
War seglats skall gå braf
På den windlösa wåg.

Om det åfwen blir mist,
Fader Bacchus nog ser.
Blir och stutan förlist
Med sitt manskap, hwar mer?
Det ju wisar att brist
Hos war Bacchus ej finns.

Uti hedenhds tid
Lydde regnbågen ju,
Endast sänja och frid.
Nå så slutom all strid,
Du och jag, jag och du,
Ålmgom wänskapens stål.

— + + —
Rättelser.

N:o 7. sid. 1, sp. 2, r. 20 Muraief, l. Murawief. — r. 32, Napoleon, l. Napoleon. —

Stockholm, tryckt hos Carl Gustaf Holm, 1825.

R o m e t e n.

N:o 10.

Onsdagen den 2 November 1825.

Inrikes Nyheter.

Stockholm. Förlidne gårdag war Stats-Nåde-Beredning för de Fyra Stats-Expeditioner, och det är således troligt, att, under loppet af denna vecka, Conseil för dem alla kommer att hållas.

H. E. Riks-Ståthållaren m. m. Herr Grafve Sandels, har nu från Norrige återkommit till sin egendom Nyborg.

Ryftet, som länge varit spöskatt med att utse den embetsman, hvilken skulle komma att intaga den ledigwarande platsen i Högsta Domstolen, har under de sednare dagarne med sina gissningar stått på Bagmannen Lunell.

Capitain P. G. Hjelm, förbrände Ostindiefararen Calcutta, af 179³/₂₀ swära läster, tillhörigt Herrar Kangow & Biel, samt Grofhandlaren Hejdenstrauß, förpackades ifrån Stockholm till Calcutta den 18 September förbrudet år, med last af Stångjern, Stål, Lågvirke, Låra, Beck och Bräder. Capitain Hjelm ankom till Calcutta i April månad detta år, afseglade derifrån den 6te Juni och återkom till Stockholm den 30 October. Denna owanligt snälla resa har så wäl här, som i England och på flera ställen wäckt uppsende, och Engelsmännen hafwa, såsom wi redan sett af en annan här utkommande tidning, nedsett Assurancepremien för Fartyget wida under den wanliga. Wi hysa det hopp, att det efterdome Capitain Hjelm gifwit, genom denna lyckliga expedition, icke blifwer utan efterföljd. Fartygets last består bland annat af Färgor och Färgtråd, Mokka-Caffe, Cocker, The, Indigo, diverse Specerier, Tobak, Elephant-tänder, Sidentyger, Silke, Risgryn, Bomull och Bomullstyger, flere sorter Gummi, Cashmir-Schawlar och Winer, deribland Madeira, intaget på utresan.

Onsdagen den 26 i sistl. månad gafs på Kongl. Stora Theatern Barberaren i Sevilla, för första gången såsom Opera Comique. Såsom Comedie och Pantomime-Ballett är denna Piece redan länge hos oss känd. Wi tilltro oss icke att afsäga, om den som Sångpiece äger det ypperliga wärde man will påstå. Musiken försäkras wara ett af Rossinis mästerstycken. Wi äro icke nog stora musikkännare, för att bedömma densamma, helst i en tid, då det nästan öfwergått till partiskhet, att lasta eller berömma denna compositör, och wi hafwa ej heller den icke owanliga öfbrussheten, att fälla en dom utan fullkomlig sakkännedom. Det enda wi kunna tillåta oss att säga, är att oss behagade musiken ganska mycket, ehuru wi på några ställen funno den nog larmande. Costymerna woro goda, den nya decorationen förträfflig, och pieceen gafs i det hela wäl. Fru Sewelin öfveragerade sina Sångpartier mästerligt, och Herr Fahlgren förtjente så i anseende till sång, som action allmänhetens bifall. Sådä wedersfors honom denna gång full rättwisa.

D. D. M. M. Konungen och Drottningen, samt D. D. K. K. H. H. Kronprinsen och Kronprinsessan woro, i anseende till den då redan inlypna underrättelsen om S. M. Konungens i Bayern bedröfliga fränfalle, icke närwarande.

— + + —
Några Ord öfwer Förslaget till ändring af rikets Styrelsewerk.

(Forts. och Slut från N:o 9.)

Egentligen har Utskottet öfhyttat en "modererad Ministerial-Styrelse," och derföre yrkat, att Statens

Secräterarne och General-Adjutanterna böra inskötas i Consejlen, under benämning af Föredragande Stats-Råd. Då dessa, i egenkap af Stats-Råd, hafwa att yttra sina tankar öfver förekommande regeringsmål, samt, i egenkap af Föredragande, äro både berättigade och pligtige att neka contrasignation å beslut, hvilka synas dem stridande mot rikets bästa, tyckes det som skulle dessa Föredragande Stats-Råd icke blott få en ganska betydande öfverwigt framför de icke föredragande, utan äfwen, att den i regeringsformen framställda grundsats: "att Konungen, i sitt Stats-Råd, är den ensam beslutande" derigenom skulle de facto betydligt inskränkas, samt i stället för den endast moraliska kontroll, hemtagd från aktningen för utmärkte mäns upplysning, patriotiska och rättfärdighet, den lagstiftarne antagit såsom den enda, hvilken borde inskränka Konungens själfrådighet, skulle deraf uppstå en tåmmeligen beständ, och med Konungamagtens icke, kanhända, icke så väl förenlig juridisk.

Hvarje Föredragande Stats-Råd, eller hvarje Förvaltnings-Chef (föreslår Utskottet), skulle icke allenast hafwa under sig en utarbetande Expedition, med en Chefen biträdande Expeditionens-Secräterare, utan äfwen Collegier. — Så skulle Förvaltnings-Chefen för rikets Landt försvar, som bör vara en Generalsperson och hos sig förena både General-Adjutants och Stats-Secräterare befattningen, hafwa sig till biträde 2:ne Expeditioner: en arméens Civil- och en arméens Besättnings-Expedition, samt ett sig underlydande Krigs-Collegium, det der borde beskria allt hvad till landt förswarets oekonomi hörer. — Förvaltnings-Chefen för rikets Sjöförsvar, hvilken borde vara en Amiralperson, och för öfrigt, med hänsyn på de honom tillhörande ärenden, i samma prädicament som landt förswarets Förvaltnings-Chef, skulle också hafwa sig till biträde en dubbel Expedition, samt ett sig underlydande Amiralitets-Collegium, af hvilket, på en särskild fördelning, Lotsärenderna skulle behandlas. — Förvaltnings-Chefen för Ecclesiastik-ärenderna, d. ä. sådana som röra allmänna gudstjensten och presteståndet, uppfostrings- och undervisnings anstalterna, litteraturen och de fria konsterna, yttranderätten, sundhets tillståndet, samt fattigvården och milda stiftelser, biträdes af en Expedition, men af intet Ecclesiastik-Collegium, då Utskottet, på kanske nog swaga skäl, förkastat det af Cancellirådet Hartmansdorf föreslagna. Dock, på

det denne Chef likväl ej, mera än de andra, må wära utan ett Collegium, är Sandhets-Collegium honom underlagdt. — Sweriges Förvaltnings-Chefen af allmänna hushållningen och ordningen, har wäl ej heller något Collegium under sig; men i stället tre Contoir, neml. Bergs-, Manufactur- och Commerce-, samt Statistiska Contoiret, och desutom Post-Directionen och Convois-Commisariatet. — Slutligen Drätsel-Förvaltnings-Chefen, som har under sin uppsigt Kammar-Collegium, Landtmåteri-Contoiret, Stats-Contoiret, Tull-Styrelsen och Kammarrästen. Af denna uppställning tyckes det, som Utskottet hushållningsalligen eftersträfwat en yttre symmetri, — den dock icke fullständigt kunnat tillwägabringas, — och för dess skull hopat en mängd med Werk och Inrättningar under den ena och andra Förvaltnings-Chefens uppsigt och tillsyn, utan bestimmande om en människa är mäktig att hafwa riklig kännedom, och kan, med alltid lika spänd uppmärksamhet, följa så olika artade ärenders gång, som t. ex. Landtmåteri-Contoirets och Tullwerkets.

Under en sålunda fördelad Collegial-Styrelse, står, — enligt Utskottets Plan — Landt-Regeringen, förwaltad af Swer-Stats-hållare och Landshöfdingens Embeten, samt åter under denna, Municipal-Styrelsen, hvilken — enligt Utskottets ord, — "bör utgöra slutstenen i Statsförvaltningsbyggnaden;" och denna slutsten, "wäl ordnad," hoppas Utskottet skall vara den filosofiska sten, som "till slut mer och mer skall minska de underordnade tjänstemännens stora antal" (sid. 110). Huru lyckligt då, att hitta på sättet att wäl ordna denna Municipal-Styrelse. Utskottet har gjort det, och, sid. 205, meddelat hvad en wälordnad Municipal-Styrelse bör tillkomma, neml. "att verkställa och handhafwa de wid sockenstämmor fattade beslut, i afseende på sådana socknens allmänna angelägenheter, som angå upplysningsanstalterna inom församlingen, förvaltningen af socknens enskilda casor, såsom fattig- och brandstods-casor, m. fl.; fördelningen af allmänna byggnadsstyfveligheter, sockenhandwerkarens antagande; brandstods-föreningar, fattigfördrjnings anstalter och frågor om mindre arbetslösa personers insättning i socknen, öfwerenskommer till befordrande af allmän ordning och sedlighet inom församlingen; öfwerenskommer om saltpetters-fattens utgörande, våghållning, snöplögning, med mera dylikt; vaccinationens befrämjande och jordegummors antagande;

i Nya & Ecclésiastiska Magazine och redogörelse för deras
 förvaltning, med flera sådana oeconomiska ärender,
 som wid socknestämmor blifwit afgjorda." Är det
 intet annat som tillhör Municipal-Styrelsens befatt-
 ning, så hade, då, såsom bekant är, åtminstone de
 fleste af dessa ärender, under minst ett helt se-
 tel, blifwit besörjda af socknarnes pastorer och kyr-
 kowårdar, Utskottet icke behöft återopa, "Landskaps-
 lagarne och den bibehållna Landets indelning i Hä-
 rader, Lagsagor och Landskap," såsom kvarstående
 minnen af en s. d. Municipal-Styrelse; ty wi äga ju
 den i sådant fall redan väl ordnad. Men då, det oak-
 tadt, embetsmannens antal snarare förökats än förmin-
 skats, tyckes den här angifna universal-mediciniska
 verkan icke vara god befunden.

Mycket riktigt och välberättat har Utskottet, i
 sitt förslag, upptagit frågan äfwen om befordrings-
 sättet inom embetsmannas verken och om bildningen
 till inträdet i dem. Hwad den förre beträffar, yr-
 kas afläffandet af tjänstårs beräkningen, och såsom
 skäl dertill andragas alla de olägenheter till hwilka
 den gifwit och gifwer anledning. Dessa kunna wis-
 serligen icke förnekas; men oriktigt lärer man dock
 wilja förkasta allt fastadt afseende på densamma.
 Det torde vara otwifwelagtigt, att ett längre med
 lit användt wistande inom ett verk, skall bereda en
 närmare kännedom och en större wana wid behand-
 lingen af de derinom förefallande gromål, hwilket
 allt också kräfwer sitt afseende. Wäst wore väl, om
 wid alla embetswerk infördes det befordringsätt,
 som Bankens nuwarande berömmvärda Sverestyrelse
 der bragt i bruk, det neml. att till befordran inom
 de lägre graderna, der hufwudsakligast routine
 kommer i fråga, enciennitet med noggrannhet af-
 ses; men till de högre ansvarfalla platserna, be-
 wittad öfwerlägsen stidlighet: isynnerhet om man kan
 blifwa försäkrad, att på alla ställen och wid alla till-
 fällen, icke nepotism och favorisskap antaga den öf-
 werlägsna förhållningens namn och rättigheter.

I afseende åter på embetsmannas bildningen an-
 märkes ganska träffande det orimliga deri, att man
 kan, t. ex. "winna inträde i Rigs-expeditionen utan
 att känna inderningsverket; i Ecclesiastik-expeditio-
 nen, utan att wara bewandrad i Kyrko- och Schol-
 wäsendet, och i Kammar- samt Finance-Expeditioner-
 na, utan att kännedom i Rikets Hushållsförvaltning
 gar eller Dräffels-verk erfordras; hwarför utan, till
 winnande af inträde på alla dessa förvaltningsbanor,

icke ens behöfves någon allmän kännedom af Rikets
 Lagstiftning och Rättegångs sätt." Med anledning
 här af föreslås: "Att examen för inträdet i civila
 Embetswerk må göras till en gemensam för dem a-
 na, endast med särskildt tillägg af Historie, Stats-
 rätt och främmande Språk för dem, som wilja win-
 na inträde i utrikes förvaltningen, och af de för
 Bergshandteringen nödige wetenskaper för dem, som
 ämnar sig, att wid Bergs-contoirtet eller derunder hö-
 rande embeten och tjänster söka befordran; samt att
 en förberedande filosofisk eller allmän bildnings-
 examen bör, lika som den theologiska, wara aflagd,
 innan man wid Universitetet får tillstånd, att un-
 dergå embetsexamen." — Troligen wore dock detta
 endast att repetera det gamla eländet, under ett nytt
 namn. Det gifwer ingen frukt, att försöka portie-
 nera ut kunskapsförrådet efter wispa partiella och
 temporella beräkningar. Skall någon skymt till möj-
 lighet gifwas, att afläffas den yttliga bildningen hos
 embetsmän, må alla dessa små så kallade em-
 bets-examina, af hwad benämning som helst, af-
 skaffas och inga andra prof wid universiteterna fl-
 refinnas, än de rigorösa facultets examina, hwar-
 efter den sökande, före tillträddandet af någon ordi-
 narie tjänst, inför sina förmen, aflemnar praktiskt
 prof på sin, under extra ordinarie tiden förwars-
 wade färdighet att behandla förekommande mål och
 ärender. Härmedelst skulle man icke allenast widta-
 git de säkraste utvägar att erhålla kunnige embets-
 män, utan ock till att förekomma öfwerlopp af
 dem som söka sig in på tjänstebanan.

Äfwen wid de mera partiella bestämningarne
 torde ett och annat wara att anmärka. För att icke
 blifwa allt för widblottiga, wilja wi dock fästas
 öf blott wid några af dem. Framst må då er-
 inras den låga äfwt Utskottet uttrar, i afseende
 på betydelsen af Statens embetsmän, då det heter,
 sid. 109, "att deras ärgård endast i de fall bör wara
 påkallad, då folket icke är i tillfälle, att selt
 bestyra om sina närmaste angelägenheter." Detta
 kunde gälla, om staten wore till endast för timliga
 behof; men icke såwida den är en inrättning till
 nationens allsidiga utbildning för högre idéer. Met-
 ten för detta ändamål äro embetsmännen, hwar i
 sin mån, och dertill äro de icke heller blott de or-
 ganer genom hwilka statens lifwerk utgår och åter-
 tergår mellan dess hufwud, Regeringen, och den öf-
 riga kroppen, Folket, utan äfwen de medel, som

hafwa att sprida hwarje tidehwarfs wanna upplysning till hwar individ af nationen. Och af detta skal blir påtagligt, att det för en embetsman ej kan och ej bör vara noj att äga wisa partiella, för ett beringadt ändamål oanskrilige kunskaper, utan att besitta helheten af en högre, allmänt menstlig bildning.

För utspridandet af densamma är det också af wigt, att embetsmännen utgå öfwer landet från statslivets medelpunkt, eller hufwudstaden. Utstötset, som fattat allting mera materielt, har deremot föreslagit, att "ingen wid centralwerken i hufwudstaden må till tjenst med Kongl. Fullmagt befordras, utan att hafwa tjenstgjort hos embetsmyndigheter af första instantien i Landsorterna," utan besinning att det inom werken i hufwudstaden finnes många platser, hwilka ej kunna hafwa några förberedande i landsorterna.

Exempel på brist af sådan nogare besinning förete sig ofta i detta förslag. Så yrkas, sid. 163, att Manufactur och Commerce-Contoiret bör bestå af en Chef, en Secreterare och en Kammererare, och derefter följer hufvudstaden med uppräknande af de mångfaldiga och gansta inwecklade göromål, som det skulle tillkomma dessa tre personer att föda. Detta måste dock befinnas omöjligt, så wida embetsmännen icke alldeles skola utbildas och försödras, genom ett öfvermått af mekaniska besattningar, be- tagande dem så wäl tid som lust att följa den jemnt fortskridande bildningen, hwarfdrutan han alltid blott till hälften fyller sitt kall.

Ett småagtigt ingående i obetydliga utwecklingar förekommer här äfwen ofta. Så bestämmes, hwilken slags embetsman bör frambara Konungens nädiga Propositioner till Ständerna, hwad rang wisa embetsmän böra hafwa, o. s. w. Denna rang är dock wiserligen af mindre wigt, än det att hwar och en är duglig för sin plats, samt att det uppgafs en mindre ödd och sentriarisk arbetsmethod, än den oupphörligt mångskrifwande, hwilken för det närwarande är i bruk. Men detta har ännu ingen betänkt.

Dessa reflexioner äro på långt när ej uttömmande: de äro, lankända, äfwen i wisa fall icke rätliga; men man har ändock icke welat undanhålla dem, dels för att sjelf, genom erhållen upplysning,

bringas till en riktigare åsigt, dels för att leda allmänhetens uppmärksamhet på ett ämne, som för dess framtida bästa måste medgifwas vara af det högsta inslytande. H-D

Om en nyligen igenfunnen Målning af Correggio.

Länge har man haft sig uppgifwit, att Correggio skulle på fyra serfildta Taffor, på olika sätt, hafwa föreställt Christus barnets troslofning med den heliga Catharina. Den ena af dessa bestunes i Paris, den andra i Neapel, den tredje är eller har åtminstone warit i Polen; hwart den fjerde kunde hafwa förswunnit, war obekant tills mot slutet af året 1819. Då lät en wiss Signor Gaetano Rossi, i Bologna, utredja en wind i ett stort hus, det han ärfst, och då fanns der, bland åttfylligt gammalt skräp, en af tjock ambrasfernissa förmodrad, och af dam och smuts alldeles öfverhölid Taffa, hwilken afputsad och omfernissad, föredde sig vara den saknade och tillika den sönaste af dessa fyra Correggios mästerverken, af ägaren wärderad till 10,000 Louisd'orer.

Figurerna på denna taffa äro i naturlig storlek. Madonna sitter till höger med hufwudet något fram böjdt öfwer det med båda händerna omfattade barnet, mot hwilket den heliga Catharina, från motsatt sida, räcker sin höggra hand, för att mottaga ringen. Bakom henne synes en liten Johannes, med uttryck af den högsta förnöselse, betrakta detta uppträde. Han står framför en till hälften uppdragen gardin af purpursammet, hwilken sålunda dygnar utsigten till ett yppigt landskap, öfverhölidt af en azur blå sky. I detta är, wid stranden af en klar flod, en by placerad, i hwilken man lärer igenkänna den lilla staden Correggio med dess borg och torn.

Denna taffa skall vara målad i Correggios fullkomligaste stil, och utmärkas lika mycket af riktig teckning, som af ett förträffligt perspectiv och en skönt harmonierande samt rödaktig färgton. Och till hwarje åskådarens känsla talar starkt en obestriktigen sann natur och ett hänryckande behag, hwilket genomsträlar alla anleten och fringswälfwar hela gruppen. H-D

Stockholm, tryckt hos Carl Gustaf Holm, 1825.

R o m e t e n.

N:o II.

Lördagen den 5 November 1825.

Snrikes Nyheter.

Någon Conseil till afgörande af Allmänna Ränder, lärers ännu icke, efter S. M. Konungens återkomst från Norrige, hafwa blifwit hållen.

Förste Hof-Stallmästaren, General-Majoren, m. m. Grefwe Brahe, har i dessa dagar varit så farligt sjuk af en frampattak i hufvudet, att man haft föga hopp om hans återställande till hälsan. Grefwens tillstånd skall dock nu vara betydligt förbättradt.

Capitain Hjelm, hvilken såsom wi redan berättat, nyligen återkommit från Calcutta, har åt sitt rederi medfört en stridsrustning, tagen af någon wildd. Denna rustning har af rederiet blifwit öfverlemnad till S. M. Konungen. Såsom bewis på den snabbhet, hwarmed Capitain Hjelm gjort sin resa, berättas, att han seglat förbi zine, före honom, med depecher från Calcutta, afgångne Engelska fartyg, och varit den första som till England öfverfört de underrättelser, dessa depecher innehållit, hvarföre han ock erhållit betydliga presenter.

Rikens Ständers Revisorer, som nu äro samselsatte med granskningen af Magazine-Directionens Handlingar och Räkenskaper, lära bland annat öfverlägga om försälning af den för statens räkning inköpta Eldqvarnen. Revisorerne sägas hafwa insett, att den summa, som för denna Qwern-inrättning utbetaites icke kan wäntas fullt ersatt, och fråga skall vara wäckt att nedsätta bespökningen till omkring hälften.

— + —

Om vår tids Religiositet.

Mer än en gång har blifwit anfördt, såsom ett afgjordt företräde hos den nyaste bildningen, den

innerliga wärma, hwarmed den sluter sig till Religion och Christendom, så i utöfning som föredraget, framför den gamla. Deremot har det inkast blifwit wäckt, att man hos det egentliga folket nu mera upptäcker större osedlighet, flere yttringar af otro och oftare begångna brott, än fordom. Detta inkast är dock ingalunda afgörande, då de lägre ståndens åsigtter och tänkesätt äro att betrakta såsom ett residuum af de högres, och sålunda härleda sig från en förfluten tid. Dessa bedröfliga verkningar äro derför mindre att skrifwa på den nya, än den gamla bildningens räkning.

Will man om vår tids Religiositet taga en närmare kännedom, måste man alltså efterse i hwad mån den yttrar sig hos dem, hvilka göra anspråk att vara delaktige af nämnde bildning. Wisstligen, då Religiositet i sieswa werket intet annat är, än den hela tankkraften genomträngande och känslan wärmande, fast, barnligt hängifna förtröstan till Gud och det tackfamt glada tillagnandet af Evangelii nådeslöften, som bär frugt i kärlek till nästan, i mod att fördraga timligt lidande samt i lust att fullgöra ålagda pligter, utan att genom något slags utwärtens stenk wilja liksom ströta med sig sjelf, måste det vara swårt, ja, nästan omöjligt för någon annan än ett likständt finne, att upptäcka hwar denna heliga skatt är att finna. Wäl kan hwar och en, som icke förtrat sig i en misanthropisk förtwilan om sitt släkte, vara öfvertygad, att en sådan äkta Religiositet i fromma sinnen lefwat och werkat under alla tider. Kunde man wisa, att antalet af dessa fromma i våra dagar betydigen förökad sig, då skulle man äfwen med tillfredsställelse kunna ådaga-lägga att vår närwarande tid icke otillbörligt ströter, med ett wäsendtligt företräde. Men med anseendning af det ofwan sagda, är det naturligt, att,

ehuru gerna man skulle vara öfvid att sätta tro till denna uppgift, det icke är om denna inre Religiositet, denna hjertats tyfva fromhet, som här kan bli fråga.

Ly utom denna för menniskobliden dolda inre Religiositet, gifwes det äfwen en yttre, hwilken i det offentliga lifwet framföres och hwarom man således offentligen kan tala.

Ser man på de flere religiösa institutioner, de flitade Bibelfällfaper, den andäktiga behandlingen af bibliska ämnen äfwen i witterhets- och konsistytcken, det flitiga besöket af den offentliga Gudstjensten, upphörandet med föredraget af groft neologiska inläsningar och läror, samt blygseln för det fräcka gåckeri med Christendomens mysterier, hwilket fördom i sörre samwård ej war owanligt, så måste man etwifwelagtigt föredraga wår tid framför den nyss förflutna. Och detta företräde wore icke blott stänbart, framställde en icke blott yttre, till prärisieism närgränsande anständighet, om det verkligen härstämde från en inre äkta religiösa källa. Att den mångenstädes gör det, hör man innerligen hoppas; men att beslämndt ja eller neja att så förhåller sig öfwer allt, dertill fördrades en förmåga att genomskåda hjerta och tankar, som ej är menniskan gifwen. Några anledningat till förmodan i detta afseende, kan man åter hemta från bestrafelsen af de orsaker, som förantledt detta fördrade, till De'igiositetet innerligare stända sinne'ag.

Äf dessa orsaker äro twänne yttre, tillfälliga och locala. Den ena kan sökas i det betryckt och den nbd, som de stora, allmänna krigen under och omkring wårt sekels andra quinquennium, framkallat öfwer flere delar af Europa. Ly wanligtvis lifwos sinna till De'igiositetet genom öfwergångna olyckor, i det att somliga, af ett werkligen djupt kännbart be'of, söka sin tröst i Gud; andra åter, af en lika så egennyttig som widstepig beräkning, blifwa nitfse i gudagtighets öfningar, för att dymede'ff winna rimliga förde'ar.

Den andra är politisk. Då de regenter, hwilka mest erfarit tyngden af den franska kejsarens herrskarehand, efter det flita befrielsekriget flido sinne'emellan en så kallad helig allians, för att till wåga bringa och betrygga en restauration af — som de sade — ”den gamla goda tiden”, wille de jemte legitimitet, uråldriga sowerainitet=rättigheter och fordomdags höfceremonier, hafwa återstätt den blinda

tro och gamla kyrkoförfattning, som egentligen i de katolska länderna efter, franska revolutionen, varit rubbad. Dersbre har man sett kloster åter upprättade, Jesuiter insatta i sin fordna werksamhet, Pfälzens öfwerherrskap erkändt m. m. Desså hafwa wi dels med förundran, dels med harm egentligen i det sydligare Europa, sett dese fanatiska missionärer änyo uppträda, hwilka hägnade af högsta statsmagten, icke utan framgång predikat lättare=öfblifvilliga, tankefwång och widstepelse. Men den nästeföränta Christendomen allt för litet, som kan låta inskrifva sig, att denna ljusets och frihetens heliga och kraftigaste lära, med dylika styggelser någonfin kan blifwa förenlig.

Utom dessa gifwes det äfwen twänne från det inre utgående och mera allmänligt werksamer orsaker. Den ena, i följe af den märkliga revolution inom filosofien, som af några Tyfse tänkare werksställdes. På grunden af en mer än stoisst sträng moralitet, som utgjorde kärnan af Criticismen, stödde Kant den religiösa öfwertygelsen. Hans efterföljare gingo ännu längre. Dels bygde de hela det filosofiska wetandets evidens på den öfverfinnliga åskådningen af ett absolut urwäsende, dels förklarade de tron rent af för en omedelbarligen gifwen känsla, och lade den så till grund för all wifhet; hwaraf det i sednare tider ofta hörda förklarandet, att Religionen endast och allenast är en öfvertygelse för känslan, hwilket lätt öfwerföres till swärmeri, hies en mindre önskanewård werkan.

I följd af detta uppkom en annan förantledning, gifwen af några utmärkte Skaldar, och Artister, i det att de, af egen inre känsla dragne till ett kärleksfullt omfattande af Christendomens heliga läror, förtjusade sina läsare och åskådare med fullärdade behandlingar af religiösa ämnen. Wid bemärkandet af den allmänligt ingripande werkan utaf dessa, lifwades hägen att åstadkomma en dylik med samma medel, och så uppstod denna här af beundrare och härmare, hwilka ännu mera utbredt inflytandet af denna anda. Att härunder flere antagit den religiösa tonen, endast af begär att dermed göra uppsående eller följa modet för dagen, har en af Tyfslands författare med skarpt bestraffande satir, i sin Neue Hercules framställt; äfwen som de tåta öfwergångarne från protestantismen till katolska läran, stå såsom warnande exempel för detta sjukliga

swärmeri, som i stället söka en kärna, hwilken ej utan sam frihet, kan finnas.

Från dessa två äro sednare föranledningar har den religiösa ton, som äfwen hos oss låtit sig höra, hemtat sitt upphof. Äfwen hos oss ta äro man, i pris- och icke pris skrifter, på vers och prosa, om nyttan af religionen till samhällens bestånd; äfwen hos oss har neologien, likwäl af den Swenska földen ännu mera sammankrympt, framträdt i samma ande, som Tillfredsställelse-grunderna wid förändringen i protestantismens lär- och begrepp; äfwen hos oss yrkades att kyrkan utestående skulle wara en repetitionsanstalt för sedebuden, och de andeliga tal af hwilka man uppbygdes, woro mer fyllda med romanphraser, under hög declamation om "det högsta wäsendet", den "ömfinte memistförfännen", "de ljuswa dygdens behag", än med de christlige urkundernas kärnspråk, ända till dess den ypperliga afhandlingen Om fallst och sann upplysning i afseende på Religion jemte flere i ett då warande Dagblad förträfflige uppsatser, gjorde uppseende ibland allmänheten. Man märkte nu huru det fromma alfwaret alltid är ett huswuddrag i Swensvensk karakter, för hwilken Fransyskt lättförmigt religionsgäckeri lika litet passas, som Tytt lärdomskrytande neologism. Af dessa nämnda uppsatser wäntes man till besinnning; båda parterna upphörde nästan med ens, och wärma och nit för samt innerlig öfwertygelse om christendomens lär- och fölydde ej mera att kraftigt uttala sig.

Men är detta wäl mera än ton? — Har wäl ett högre lju. verkligen genomträngt, upplarnat och wärmt tankekräft och känsla, och satt båda i den innerliga harmoni, som utgör det samma uttrycket af Religionen? Eller är icke mycket blott foster af modejargon, af förwirrade begrepp, af en sjuklig sentimentalitet? — Ser man på de offentliga fenomenerna, blir man ty wär! böjd att snarare besjafa den sednare än den förra frågan. Huru många skrifter har icke på de sednare ären hos oss utkommit, der dels ett tomt rimklingel drifwes med kyrkans, ja med katolicismens terminologi, dels der christendomens föreställningar och grundsatser i tid och otid användas, så att man till och med sökt att intvinga dem i offentliga adresser, och welat konstruera reglorna för den litterära polemiken, på begreppet om "Christustystnaden"). "Huru många foster af sana-

*) Se Tidningen Hermes.

tism och all sund känsla motjubande widskryllighet, möter oss ej i berättelsen om Wottnaryds källa, om den gamla Draken; hwilken tom ensaldighet blandad med crassa ideer återpegla sig ej ki flere af det så kallade ewangeliska sällskapets skrifter, o. s. w.? Och slutligen, hwilka prof på härsketerism hafwa icke frambrutit med det Norrlandska Läsaressamfundet, med pressen Hoops anhängare, med Swedenborgianismen i Tybells och wisa andra skrifter.

(Slutet följer.)

A F U S T I K.

Kärlekens Snaror.

Nej! jag will ej bli kär;
Kärleken medför så många besvär!
In skall man gråta
Egonen wäta.
In skall man slå
Barmen he't blå.
Sjunga duetter,
Skrifwa biljetter,
Se upp åt män.
Måla på plån
Herdar och bojor,
Hjertan i bojor;
Gå se'n till fästindn och sucka: "se här!" —
Nej, jag will ej bli kär!

Hwad? Du will ej bli kär?
Jo du skall bli det, jag beruppå swär!
Tänk blott på wären,
När han i spären
Förer, som Gud,
Till dig en brud,
Elsk och ungdomlig,
Mild och gudomlig,
Wäd' uti stid,
Älsk och blick.
Tro mig, din låga
Blir ingen plåga.
Ljuswaste njje oss kärleken bär,
Ja, du måste bli kär!

Nej! jag will ej bli kär;
Kärleken medför så många besvär!
Ej får man sofwa.

Semt skall man lofwa,
Bara så kär
Mot sin ma chère.
Än skall man löpa
Ut förhatt löpa
Florskatt och skawl
Till någon bal.
Semt skall man krusa,
Ej får man snusa,
[Nyttja tobak och hwad mera det är. —
Nej, jag will ej bli kär!

Hwad? Du will ej bli kär?
Jo du skall bli det, jag deruppå swår!
Länt dig en tärna,
Mild som en stjärna,
Akar som ett ny
Der upp i sky.
Nos uppå kinden,
Gång såsom winden,
Blid som kristall,
Wårt af en tall.
Barm som en drifwa,
Hals som en stiswa
Hwit alabaster, just som denna här.
Ja, du måste bli kär!

Nej! jag will ej bli kär;
Kärleken medför så många besvär!
Än skall hon pusas,
Än ut och skjusas,
Uti en schäs
Eller kafesch.
Sitta i tuan,
Se på Don Juan;
Hela des slägt
Spisa konfekt.
Så får hon tandwårk,
Snuswa och bröstwårk.
Och spanka slugor än här och än der. —
Nej, jag will ej bli kär!

Hwad? Du will ej bli kär?
Jo du skall bli det, jag deruppå swår!
Flidan har pengar,
Kuskar och drängar,
Hästar och hus,
Stakar och lius.
Trädgård som grönskar,

Allt hwad du önskar
Genast då fås,
Till och med gås.
Allt du får äga,
Blott du will säga
Ja till det Amor utaf dig begär.
Ja, du måste bli kär!

Nej, jag will då bli kär!
Fastän och kärleken medför besvär,
Skall jag försöka
Fästman att spöka,
Höjd på min klack,
Sucka: ack, ack!
Wändas och ångslas,
Slutligen fångslas.
Ett jag dock ber
Förr'n jag mig ger,
Att den der gåsen,
Jemte den säsen,
Som dertill hörer nu genast, mon frere,
Utan förstingring man fram till mig bär.

Tidningen Kometen gaf för någon tid sedan
en collation åt sina herrar medbröder, då man på
allt sätt sökte sätta glädjen i gång. Efter måltiden
dansade härwid Stochholms Tidning, wid mus-
sik af bockhorn, en kofack; Granskaren och Ar-
gus utförde tillsammans en krigisk pas de deux,
och balen slöts af Argus genom en poetisk Fan-
dango, med diverse prosaiska variationer. Kom-
eten, såsom det berättas, förtjust af sina gästers
munterhet och goda lynne, skall deraf fått en kraf-
tig uppmuntran, att, wid första lägliga tillfälle, å-
nyo bereda bröderna ett gladt gille.

På denna Tidning, hwilken jemwäl nästa år
konner att fortsättas, kan, till årets slut, prenume-
reras med 1 Rdr 24 β. Banco. — De som till den-
samma wilja insända bidrag, behagade göra det un-
der adress till Redactionen af tidningen Kom-
eten, eller ock genom inlämnande i Herr Normans
och Engströms bokhandel.

Stochholm, tryckt hos Carl Gustaf Holm, 1825.